

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:r 48 (727).

LÖRDAGEN DEN 1 DECEMBER 1900.

13:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:
IDUN KR. 5:—
IDUNS PRAKTUPPLAGA 7:50
IDUNS MODETIDN. MED PL. > 5:—
IDUNS MODETIDN. UTAN PL. > 3:—

UTGIFNINGSTID:
HVARJE LÖRDAG.
LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.

REDAKTÖR OCH UTGIFVARE:
FRITHIOF HELLBERG
TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3.
REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.

BYRÅ OCH EXPEDITION:
KLARA S. KYRKGATA 16, 1 TR.
ÖPPEN KL. 10—5.
ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646

KOMMISSIONÄRER
ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL-
DELES SÄRSKILDT FÖRMÄNL. VILLKOR.
STOCKHOLM
IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.

PROFESSOR OSCAR LEVERTIN I SITT BIBLIOTEK. EFTER FÖR IDUN TAGEN FOTOGRAFI AF A. BLOMBERG.

OSCAR LEVERTIN.

JAG HAR REDAN länge suttit med denna fotografi i handen, till hvilken Iduns redaktör har bedt mig skriva några rader text, jag har suttit och sett på det för mig och många så välbekanta ansiktet med de stora, blanka ögonen, den starka, framspringande näsan och den smala hvita pannan; jag har roat mig med att försöka följa ända till den första källan den serie af erinringar, bilden väcker hos mig, och då jag ändtligen nådde fram, måste jag ofrivilligt upprepa för mig själf de enkla, men djupa ord jag en gång hörde af en gammal fru, som läste i tidningen, att det var trehundraftio år sedan reformationen: Herre Gud, hvad tiden går!

Ty jag fann, att mitt första minne, väl icke af mannen Oscar Levertin, men af namnet, går tillbaka ända till början af åttioalet. Jag minns nämligen fullkomligt tydligt, att jag då för första gången såg detta namn i en konservativ skandaltidning, som jag en dag på hemväg från skolan läste i fönstret till en snusbod på David Bagares gata — »Vikingen» tror jag den hette, tidningen. Det var i sammanhang med »det unga Sverige» namnet nämndes; det skrefs ömsom Levertin och Libertin, och dess bärare uppgafs ha skrivit en bok, hvilken karakteriserades som »smuts». Slumpen ville, att jag just sommaren förut hade metat abborrar på samma brygga som tidningens redaktör, och jag har aldrig, hvarken förr eller senare, sett en man få så mycket abborrar som han. Jag tror, att han fick fyrtio, medan jag fick en eller två. Detta var orsaken till, att jag tillmätte honom själf och hans tidning en alldeles särskild auktoritet af nästan mystisk art; ty jag kunde icke tro annat, än att en man, som till den grad förstod sig på att meta abborrar, också måste förstå litteratur. Då han nu försäkrade, att boken var »smuts», trodde jag honom alltså blindt och fick ingen ro i min själ, förr än jag hade den i min hand. Den hette »Småmynt»; och då jag hade läst den, sade jag till mig själf: äh!

Ty jag hade ännu inte läst »Nya riket» och visste följaktligen icke, att den strängare delen af kritiken på den tiden karakteriserades som »smuts» all litteratur, som icke handlade om domkyrkor, syrener eller kungliga personer.

Det var den tiden. Åren gingo, jag glömde bort den lilla boken, som så bittert hade svikit mina förväntningar, och tänkte föga på författaren, förrän jag en dag, det var väl ett

par år senare, såg hans namn under ett stycke i en julkalender; det hette »Yttersta domen». Världens undergång målades där i färger lika kraftiga som någonsin på Ehrenstrabls tafja i Storkyrkan. Jag läste och berusades och innan jag visste ordet af, hade jag skrivit en efterrapning, som jag skickade till »Budkafven». Den försvann spårlöst.

Och sedan? Sedan minns jag en kväll i Upsala. Det var i början af december, och terminen var snart slut, denna termin, som jag hade tillbragt med att lägga patience, läsa en roman af Bourget, bevista professor Alins föreläsningar — Gud vet, hvad de handlade om — och försiktigt vända ett par blad i en lunta statskunskap af Svedelius. Det regnade, så att man kunde bli galen den hösten, just som nu, och med all Upsalas smuts på galscherna kom jag in på Gästis, tog dem af mig och fann mitt bord och mina vänner. Vi talade om böcker och vers, medan orkesterdirigenten med det polska namnet, som jag inte längre minns, strök sin violin och dirigerade de andras stråkar med rörelser af ögonlocken. Ja, böcker och vers — vi hade inte mycket i den vägen att tala om just då. Åttitales glas var utrunnet, nittitalet hade ännu inte riktigt börjat. Det var dödtid i litteraturen. Strindbergs »I hafsbandet» hade just kommit ut och var till hälften en misräkning. Geijerstam hade skrivit något, som ingen af oss brydde sig synnerligt om — hans aktier stodo vid den tidpunkten långt under pari. Heidenstam åter hade icke gjort något märkvärdigt sedan »Vallfart och vandringsår», och den hade vi nu left högt på i tre år.

Kyparen kom med aftontidningarna; vi öppnade dem, vi sutto tysta och läste. Plötsligt kom det lif i oss. Ty i hvar tidning stod det ett poem, aftryckt ur någon julkuplikation, och alla poemen voro af Oscar Levertin. Jag bredde ut min tidning för min granne, och vi läste tillsammans *Florez och Blanzeffor*:

När aftonrodnan sin rosenkorg tömde
i den flyende dagens spår,
och maj i sitt vårliga töcken gömde
allt hagtornens blomstersnår,
om blommas och hvitblommas kärlek jag drömde,
om Florez och Blanzeffor.

Men hvad vill det här säga, frågade vi
hvarandra — det är ju en ny skald! Och vi
läste vidare:

Det var två konungabarn, som lekte
med spiror och äpplen af gull,
hvarandra som bi och blommas smekte,
då våren af doft stod full,
och äppelblommornas snöfall blekte
all örtagårdens mull.

Det var ett konungapar, som i gamman
vid härden i högsät-t satt,
njöt de tunga tårarnes sorgdryck samman
och samman festernas skratt,
tills döden slog aska på spiselflamman
och tog dem en kärleksnatt.

Vi sutto tysta. Det rökiga kaféet blef plötsligt liksom borta, orkestern spelade som förut, men icke längre för oss; vi lyssnade till en annan musik. Vi läste »En gammal nyårsvisa» i ett annat blad, den betog oss, också den, vi blefvo formligen upprymda och måste dricka någon god likör — grön curaçao, tror jag det blef.

Vi talade om den nye skalden.

»Hvarför ser man aldrig till honom,» frågade jag, »han är ju docent här i stan?»

Jag fick veta, att docenten Levertin var tjänstledig. Han låg i alperna för att sköta sin hälsa.

»Han är dödsdömd,» sade man. »Han har haft blodstörtning — —»

PROFESSOR OCH FRU LEVERTIN I DERAS SALONG. EFTER FÖR IDUN TAGEN FOTOGRAFI AF A. BLOMBERG.

Jag minns, som det hade varit i går, att då vi kommo ut från Gästis, hade det slutat regna, och snön låg hvit öfver gatorna och torgen. Och medan jag gick hem till min vindskammare, mumlade jag Nyårsvisan för mig själf:

Staffan, Staffan, stallerdräng
vattnar sina fålar fem,
klar är nyårsnatten.

Jag vet inte, om det var sant, att Oscar Levertin var lifdömd den gången, det säkra är, att domen icke gick i verkställighet. Han var en starkare natur, än de unga studenterna trodde, som nyligen hade sett honom glida som en skugga utmed husväggarna i universitetsstaden, och han hade ännu mycket ogjort i världen. Han låg borta i alperna, i det hvita Davoz, långt från Upsalas mörker och smuts och punsch och professorer; där hämtade han nya krafter och skref de allra vackraste vers. Då han kom hem 1891, var det en hel bok han hade med sig, det var »Legender och visor»; den kom ut på hösten hos Bonnier. Hvar och en, som något känner och älskar vår sköna litteratur, vet, hvad detta dikthäfte betydde, och hur mycket det alltjämt betyder. Det är det egendomliga med den boken, att, ehuru allt i den bär prägeln af sin tid och är märkt af dess speciella litterära smak, smaken från nittioalets första år, som dess författare ju i främsta ledet var med om att skapa, så är likväl nästan allt i den af ett stoff, gjordt att hålla färgen genom många omskiftningar i den andliga väderleken. Tag fram dessa dikter och läs om dem, och ni skall gifva mig rätt.

Sedan den tiden har Oscar Levertin tillhört de kända och betydande offentliga männen i vårt land. Och icke som diktare blott, men som en rastlöst och för alla intellektuella frågor vaken andlig arbetare har han sedan dess verkat ibland oss: som lärare vid Stockholms högskola, där han sedan ett par år är professor i litteraturhistoria, som kritiker och

essayist. Ungefär vid den tiden, början af nittitalet, var det också jag gjorde hans bekantskap. Denna stad är nämligen icke större än att skrivande människor förr eller senare träffa hvarandra och gruppera sig efter sym och antipatier. Det är detta fenomen, som kallas kottteriväsen.

Så, som begreppet Oscar Levertin under årens lopp har vuxit upp och utvecklats sig för mig, så ungefär har det helt visst gjort det för hela den litterärt intresserade allmänheten i vårt land. Först, för länge sen i världen, ett obekant, skrivande X, medlem af det misstänkta sällskap, som då kallades »det unga Sverige»; sedan med ens en färdig och utpräglad diktarpersonlighet, stark och egenartad nog att trycka något af sin individualitets stämpel på ett helt skede i vårt litterära lif. Ty detta har han i verkligheten gjort. Ingen, som under de senaste sju, åtta åren i egenskap af litteraturanmälare har ögnat igenom all den poesi vårt fattiga land har råd att bestå sig vid jul och påska, lär ha undgått att lägga märke till de starka spår Oscar Levertins ordval och rytmik lämnat efter sig hos den diktande ungdomen.

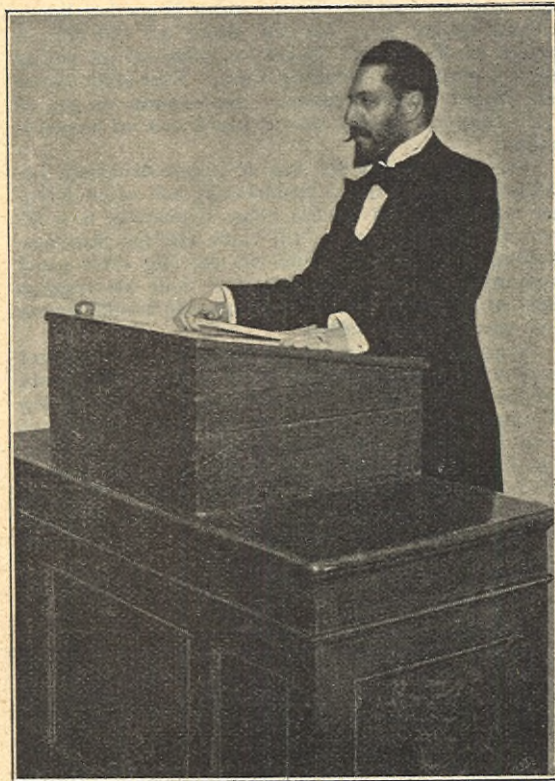
Den fulla mognad, Oscar Levertin redan tidigt nådde som diktare i bunden form, har först senare utvecklats sig hos romanförfattaren och novellisten. Från prosaberättelsen »Lifvets fiender», som utkom blott några månader före »Legender och visor» och som med sin egendomligt lösa och obehärskade konst så starkt kontrasterar mot dikterna, är steget långt till de förra året utgifna Rococonovellerna och ännu längre till den bok, som utgör hans insats i denna hösts bokmarknad, »Magistrarne i Österås». I en rad af de stämningsfullaste, än vemodiga och än lustiga interiörer från en gammal Mälarstad (Nils Kreuger har, som jag tror, hämtat motivet till den vackra titelvignetten från Strengnäs) ger han på en gång en fängslande självhistoria och en intressant, äkta svensk kulturskildring, på det intimeste sammanväfda med hvarandra — den gamla svenska historien om förfelade genier, infrusna

genier, förtorkade genier och försupna genier — och som en röd tråd genom allt detta den lika gamla och lika svenska sagan om en kärlek, som krymper ihop och ställer sig i skamvrån vid första vindfläkt af tragik, som skratrar ut sig själf, när den ser sig i spegeln vid dagsljus, och gråter öfver sig själf om natten.

Skulle jag välja ut ur Oscar Levertins författarskap det, som jag tror kommer att äga lifskraft ännu efter långa tiders stränga sållning, då skulle jag taga, utom ett fång af hans dikter, denna bok — och uppsatsen om Lucretius i »Diktare och drömmare». I några aforismer, nedkastade med anslutning till den stora latinska naturalistens dikt »Om tingens natur», röjer sig här, kanske klarast och tydligast i författarens hela produktion, den sållsyt fasta och raka andliga ryggrad, som utgör Oscar Levertins särmerke framför så många af de både lefvande och döda svenska skribenter, hvilka i motsats till de öfriga poeter nas lätta skara hedrats med namnet tänkare.

*

Pennan har flugit öfver papperet, minnen och tankar ha strömmat in på mig och kommit mig att i det närmaste glömma bort mitt ursprungliga löfte: att skriva några rader text till Iduns fotografier. Hvad skall jag för öfrigt skriva? Så förträffligt, som reproduktionerna ha lyckats, vågar jag antaga, att hvar och en utan vidare kommentarier kan se hvad de föreställa. På den första har fotografen ryckt sitt offer från hans lugna vrå vid skribordet och placerat honom framför en bokhylla, bredt ut en foliant på stolen framför honom och kommenderat: var så god och se djupsinnig ut! Ty hr Blomberg kommenderar aldrig: »se glad ut!» då han fotograferar skaldar. På bilden öfverst på andra sidan återfinna vi diktaren på visit hos sin fru, född von Redlich, i en halft gustaviansk och likväl helt modern interiör, just sådan den passar dem båda bäst, med hvita möbler och blommor och sol. I slutvignetten åter är det professorn, som från sin kateder inför ett oftast talrikt och alltid intresserad auditorium lägger fram resultatet af de långa arbetsdagarnes ströftåg i diktens och tankens lustgårdar och söker

PROFESSOR LEVERTIN FÖRELÄSER PÅ STOCKHOLMS HÖGSKOLA. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

förtydliga de inre lagar, enligt hvilka blommorna i dessa sällsamma parker spira upp och lefva sitt lif under samma nödvändighetens tecken som örterna på marken.

HJALMAR SÖDERBERG.

SKANDINAVISK KVINNOKORRESPONDENS.

DE UNDERHANDLINGAR, vi under de senaste veckorna fört i och för igångsättande af denna plan, ha nu ledt därefter, att den i Kristiania utgifna kvinnotidningen »Urd» för Norges vidkommande med varmaste intresse tagit sig saken an och redan utfärdat upprop till hugade norska kvinnor att anmäla sig för deltagande i korrespondensen. I Köpenhamn har saken tyvärr icke avancerat så långt, och de hänvändelser vi gjort till skilda håll och kvinnor, hvilka genom sin ställning synt oss särskildt ägnade att i systerlandet bortom sundet verka för korrespondensens ordnande, ha hittills ej mötts af det verksamma intresse, vi hade vågat vänta. Vi ha dock därför ingalunda uppgifvit förhoppningen att så småningom få äfven våra danska systrar med, utan ämnar med godt mod fortsätta underhandlingarna på andra håll i fast förvisning, att äfven bland Danmarks kvinnor finna villiga krafter till den goda sakens fullföljande.

Då vi nu dock redan, genom »Urd», ha de norska kvinnorna med och, genom Idun, de svenska och finska, vilja vi ej längre uppskjuta korrespondensens igångsättande, utan »smida medan järnet är varmt», så mycket hellre, som norska anmälningar redan börjat ingå. Vi uppmana därför alla våra läsarinor i Sverige och Finland, som önska deltaga i korrespondensen, att nu *ju förr dess hellre insända sina anmälningar till Iduns Redaktion Stockholm, med uppgift om fullständigt namn och adress, ålder, samhällsställning (gift eller ogift?) samt huruvida insändaren önskar korrespondera med en norska, danska, finska eller svenska. 20 öre i frimärken bifogas för breffkostnaderna. I den mån anmälningar ingå från grannländerna, skola vi sedan efter bästa förstånd och med ledning af de lämnade åldersuppgifterna m. m., sammanpara de olika korrespondenterna och därefter i bref underrätta dem, när och under hvilken adress de kunna begynna korrespondensen, hvilken därpå naturligtvis föres som hvarje annan privat brefväxling dem emellan.*

På samma gång dessa anmälningar insändas, vore ju ock lämpligt, att de, som känt sig tilltalade af det i Idun nr 46 af »Magda» framställda bytes-förslaget, härom samtidigt underrättade oss. Som våra läsarinor erinra sig, gick detta förslag ut på, att svenska, norska och finska hem bytesvis skulle öppna sina dörrar för gäster från något af grannländerna. Uppgif alltså, om ni önskar en eller flere damer som gäst och för hur lång tid. När så ett visst antal dylika anmälningar — t. ex. 50 adresser — inkommit, offentliggöras de i Idun, och därefter må hvar och en privat hänvända sig efter dessa.

I och för den tredje formen af den rörelse till ett inbördes närmande mellan Nordens kvinnor, som nu är på väg att arbeta sig fram: *hemläsningen* af de olika ländernas litteratur på originalspråket, upprepa vi ånyo maningen till våra läsarinor att insända förslagslistor på god svensk litteratur, hvilka vi sedan skola samarbeta till våra norska och danska systrars tjänst, för att i utbyte från dem erhålla förslag på god norsk och dansk läsning.

Och ännu en sak, när nu kvinnokorrespondensen så småningom kommer i gång: glömmen ej att då och då vänligast meddela Idun litet om, hur det artar sig med den samma, ett och annat lämpligt utdrag måhända af allmännare intresse ur brefväxlingen, några erfarenheter från studierna och högtläsningen i familjekretsen o. s. v. Ty vi vilja fortfarande alltjämt så gärna vara ett föreningsband mellan alla goda krafter i denna goda sak!

Och må nu alla ädla kvinnor, ej blott med overksamma sympatier, utan ock med deltagande *handling* sluta sig till den skandinaviska kvinnokorrespondensen, och af den ringa början skola helt visst välsignade framtidsfrukter kunna mogna. Då skall — som »Urd» i sitt upprop till de norska kvinnorna så vackert uttrycker det — »Sösterkjeden smedes sammen, stærkt og fast og varmt, en Sösterkjede, der ikke slides sønder ved den første Storm og ikke slipper taget ved det første Hug. Ty det er Hjertene det kommer an paa, den gjensidige Tillid, det aabne Blik, den uegennyttige Sympathi.»

Stockholm i december 1900.

REDAKTIONEN AF IDUN.

TILL ANNA. EN SERIE SONETER AF HENRIK WRANÉR.

BELÖNAD MED HEDERSOMNÄMNANDE AF SVENSKA AKADEMIEN.

IV.

OCH nog du minns den ljusa sommarkväll, då ömt med kärleks bön jag på dig såg att hämta ur ditt ögas klara våg det tysta ja, som gjort min stig så säll?

Du räckte blygt mig handen, hvit och mjäll, ditt kära hufvud mot mitt hjärta låg, och härligt hoppet log i bådads håg att lefva få och dö i samma tjäll.

Jag ej blef trött att om vår kärlek hviska och aldrig du att på min hviskan lyss — en evig vår sprang fram på läppar friska.

Dess rosor blomma än i trofast sinne, de glöda ljuft som svaret på min kyss — den kvällen är min lefnads sommarminne.

V.

»ÄR Anna fager?» sporde man en gång —
Hvad skulle jag på detta spörsmål svara?
Hur skulle jag i torra ord förklara
hvad icke målas kan i färg i sång?

Hur teckna denna täcka, lätta gång
och hennes blickar, blåa, djupa, klara?
Hur all den sötma läppars par bevara
och bruna locken, våglagd, len och lång?

Figurens linier, spåda, blyga, veka,
och händer som så ömt mitt anlet smeka?
Hur hennes hvita, tankedigra panna?

Och tänder, hvilka pärlband lika stråla? —
Ack, skall jag söka hennes fägring måla,
jag stammar blott: »Hon är min lilla Anna!»

VI

ACK, ej tillfyllest du att fatta mäktar,
hur tidt jag bad till evig kärleks Gud,
att Han mig unna ville dig till brud —
Hur kärleks trängtan detta hjärta jäktar!

Om dig mig minna sommarvindens fläktar
kring ängens blomma i den blyga skrud;
och vinterhimlens stjärnskatt bär mig bud,
att all naturen efter kärlek småktar.

Ja, larkans kvitter i det klara blå
och näckens rosor, som i vassen stå,
hvar västansky som ler i färger bjärta —
hvar ros, som prunkar yppig, full och varm —
en kärlekssuck är allt ur alltets barm,
och allt har gensvar i din älsklings hjärta.

**INDUSTRI- OCH SLÖJD
UTSTÄLLNINGEN I
GEFLE**
15 JUNI -
15 AUGUSTI 1901

INDUSTRI- OCH SLÖJDUtSTÄLLNINGEN I GEFLE 1901.
1. INDUSTRIHALLEN. 2. DET INRE AF INDUSTRIHALLEN UNDER BYGGNAD. 3. RESTAURATIONSBYGGNADEN. 4. GEFLE NYA JÄRNVÄGSSTATIONEN. 5. SKISS TILL GEFLEUTSTÄLLNINGENS AFFISCH AF G. ANKARCRONA.
FOTOGRAFIER FÖR IDUN AF CARL LARSSON.

bro öfver Walbogatan sammanbinder de båda fälten med hvarandra. Emot södra långsidan ligger industrihallen, som har en längd af 140 och en bredd af 35 meter. Taket uppbäres af en ståtlig järnkonstruktion i hvalbågsform. Midt emot denna hall ligger slöjdbyggnaden, upptagande en yta af 1,400 meter. Västra sidan begränsas af maskinhallen.

Samtliga byggnader äro af träkonstruktion, beräknad af ingenjör Fr. Söderbergh och efter ritningar af arkitekten greve Sigge Cronstedt, som äfven är upphofsman till Gäfles ståtliga järnvägsstation, sådant detta hus nu ter sig efter snart fullbordad om- och tillbyggnad — redo att upptaga den stora trafik, som den stundande utställningen helt visst torde medföra.

Byggnadens yttre gör ett synnerligen storslaget intryck och torde utgöra en af stadens förnämsta arkitektoniska prydnader. Mellanpartiet på fasaden åt Centralplan är smyckadt med ett skulpteradt parti i sandsten, utgörande en omfattning för klockan med Gestriklands och Dalarnes vapen å ömse sidor samt det bevingade hjulet därunder. Fasaden hvilar på en grå granitsockel och därpå är lagdt ett bröstvärn af röd granitnubbsten. Lister, band m. m. äro utförda i Gefle-sandsten.

Af det stora komplexet äro nu hela mellanpartiet och södra flygeln fullt färdiga och öppnas för allmänheten i dag den 1 december.

Greve Sigge Cronstedt, hvars utmärkta arkitekt-talang på en gång tagits i anspråk för så betydande uppgifter som en hel utställnings uppförande och en stor järnvägsstations ombyggnad, är född 1869, har genomgått Byggnadsyrkesskolan i Stockholm, studerat vid Tekniska högskolan samt vid Akademien för de fria konsterna, från hvilken sistnämnda han utgick 1895. Dessutom har han vidare utbildat sig under ett flertal utländska resor.

INDUSTRI- OCH SLÖJDUtSTÄLLNINGEN I GEFLE 1901.

DET SLOGS ETT rekord i fråga om utställningar här i nordn, då Sveriges hufvudstad 1897 hade sin vackra exposition, hvilken är bevarad i oförgätligt minne hos de hundratusentals människor, som besökte den.

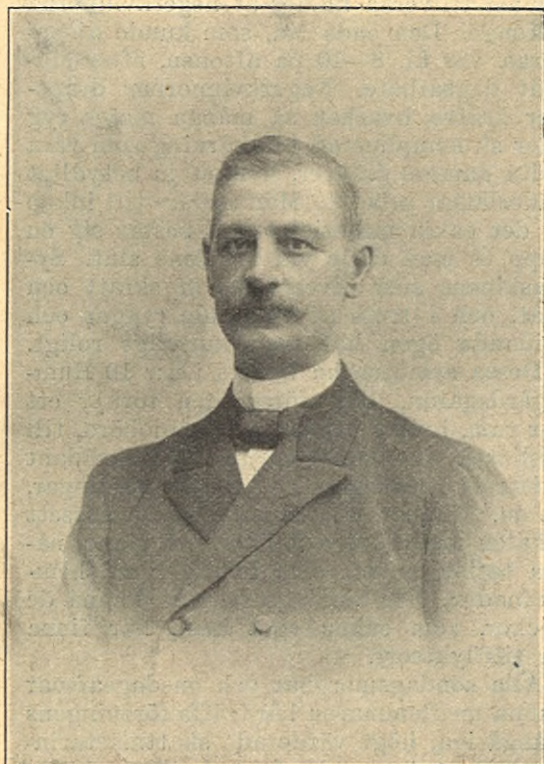
Nu förberedes i den stora norrlandsstaden Gefle en industriutställning i förening med landtbruksmöte till nästa år, och i betraktande af de rika materiella resurser, öfver hvilka det framåtgående samhället förfogar, kan man taga för gifvet, att äfven denna revy af svensk industriell verksamhet skall bli tämligen omfattande.

Arbetena inom utställningsområdet hafva redan framskridit så långt, att vi äro i tillfälle att i dagnumret meddela våra läsare åtskilliga bilder af in-

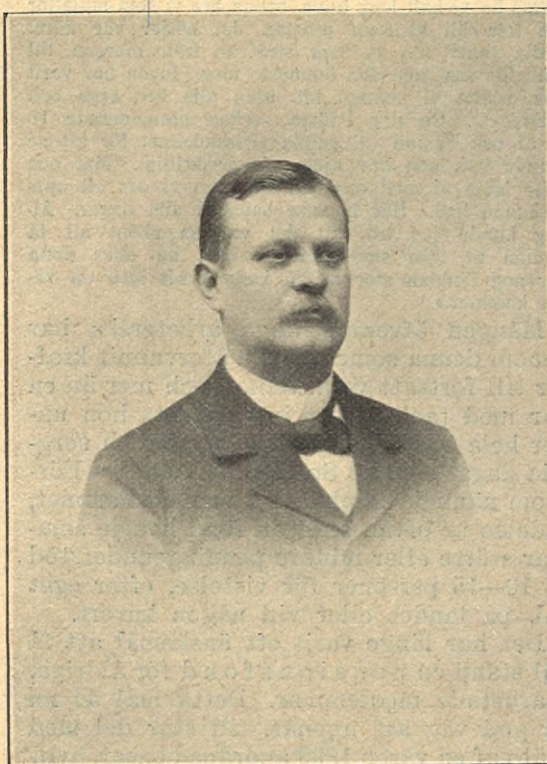
tresse från platsen jämte en skiss till den af artisten Gustaf Ankarcrona komponerade stora utställningsaffischen.

Landtbruksmötets fält, som är cirka 400 meter bredt och 300 meter långt, ligger norr om Walbogatan och väster om Rådhusplanaden. I skärningen af dessa båda gator befinner sig hufvudentrén, och helt nära, innanför densamma, ligga fiskeriutställnings- och produktbyggnaderna. Bredvid fiskerihallen höjer sig restaurationsbyggnaden, en långsträckt byggnad med invändigt synlig, lätt och luftig takkonstruktion och rymmande 600 matgäster. Midt framför restaurationen ligger mejerihallen, hvars framsida är ordnad till tribun, emedan stora föreläsningssalen är förlagd emellan dessa båda byggnader. Västra delen af fältet upptages af maskinutställningarna.

Industri- och slöjduutställningens fält söder om Walbogatan och med hufvudingång därifrån är cirka 300 meter långt och 150 meter bredt. En

C. R. WERSÄLL.

C. F. HOLMQUIST.

TVÅ NYA LANDSHÖFDINGAR.

K. M:T har i dessa dagar förordnat landshöfdingen i Kopparbergs län, förutvarande statsrådet C. R. Wersäll att vara landshöfding i Västmanlands län samt expeditionschefen i ecklesiastikdepartementet C. F. Holmquist till landshöfding i Kopparbergs län.

Landshöfding Wersäll är född 1848 och inträdde 1869 som underlöjtnant vid dåvarande Svea artilleriregemente, vid hvilket han 1882 utnämndes till kapten. År 1889 blef han riksgäldsfullmäktig och utnämndes 1893 till landshöfding i Kopparbergs län. Hösten 1894 kallades han, vid friherre F. von Essens afgang, till statsråd och öfvertog, efter att en kortare tid ha fungerat som konsultativt statsråd, chefskapet för finansdepartementet och kvarstod som finansminister till sommaren 1897, då han återgick till sin landshöfdingebefattning, hvilken under tiden innehafts på förordnande af öfversten, nuva-

rande landshöfdingen i Kronobergs län, Ch. E. von Oelreich.

Den nye landshöfdingen i Falun är en jämförelsevis ung man, nämligen 43 år, men har under föregående tjänstgöring inom Svea hofrätt och på flere ansvarsfulla platser inom administrationen dokumenterat sig som en särdeles begåfvad, kunnig och duglig ämbetsman. Landshöfding Holmquist är född i Göteborg 1857, blef student i Uppsala 1876 och aflade hofrättsexamen 1879. Vice häradshöfding 1884, utnämndes han till notarie i Svea hofrätt 1888 samt blef assessor därstädes 1890. Tillförordnad revisionssekreterare 1892, blef han 1893 expeditionschef i ecklesiastikdepartementet samt förlidet år tillförordnad underståthållare i Stockholm.

EN SKATT FÖR FORNFORSKNINGEN.

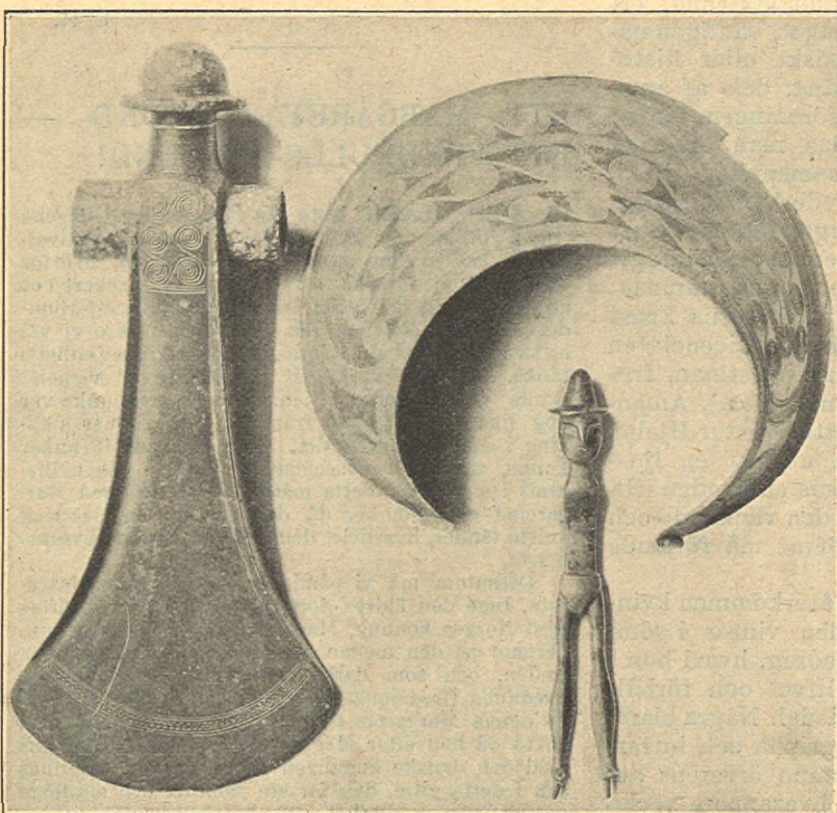
VID STOCKHULT I SKÅNE, helt nära Smålandsgränsen, ha innevarande höst gjorts några utomordentligt märkliga fornyfynd från andra bronsåldersperioden, eller tiden 1400 år f. K., och som nu införlifvats med Nationalmusei fornyfyndssamlingar.

Fynden utgöras dels af vapen, dels af prydnader.

De finnas nu förvarade i en af museets fornsalar, hvarest vi häromdagen fotograferade några af de vackraste, som vi här afbildat.

Vapnet är en höfdingyxa af särdeles nobel form och med utsökt spiralornering.

Det skärmformade föremålet antages som säkert vara ett halsmycke. Det är synnerligen väl bibehållet. Ytorna prydas af tre rader spiraler, inpunsade med stor säkerhet och skicklighet.

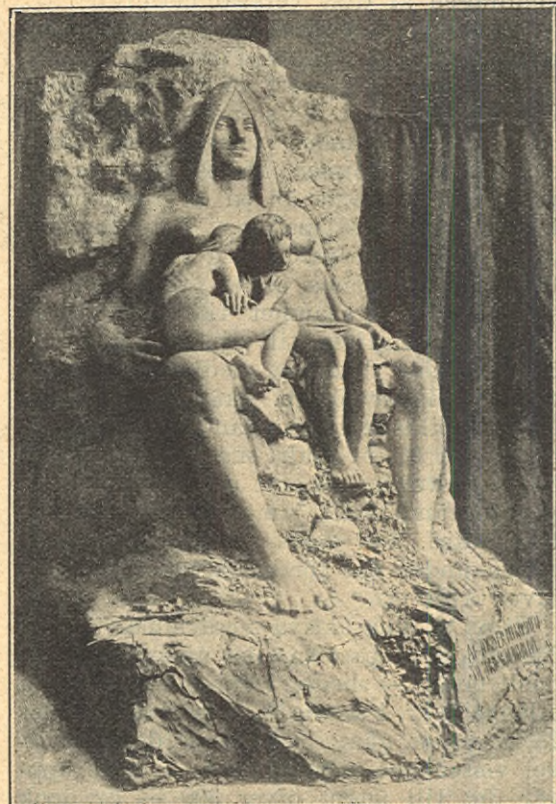
FRÅN DET STORA BRONSFYNDET I SKÅNE. SMYCKEN OCH REDSKAP FRÅN 1400 ÅR FÖRE KRISTI FÖDELSE. A. BLOMBERG FOTO.

Men det allra intressantaste föremålet är den här reproducerade mansfiguren af brons, af hvilka hittades två alldeles lika exemplar. Deras konstnärliga form är visserligen mycket ringa, men deras stora värde ligger däri, att det är första gången man påträffat en konstframställning i brons från detta tidsskede.

Figurerna, som anses vara något slags afgudabilder, äro i det närmaste nakna, med hattar eller hjälmars, i hvilka finnas tvänne hål, där sannolikt ett par horn suttit.

Det är prof. Montelius bestämda åsikt, att föremålen förfärdigats här i Norden, ty föremål af dessa slag ha aldrig funnits utom Nordens område.

Den smak och tekniska skicklighet, om hvilka de vittna, äro öfverlägsna allt hvad den tidens Europa (med undantag möjligen af Grekland) kunde uppvisa i bronsarbete.

S. SINDINGS NYA SKULPTURGRUPP.

»MODER JORDEN».

DEN RYKTBARE norskfödde skulptören Stefan Sinding har i dagarne i Köpenhamn, hans nuvarande hemort, fullbordat ett nytt, mäktigt verk, som redan låtit mycket tala om sig, och som helt visst än ytterligare kommer att öka den lysande berömmelse, som mästarern till »To mennesker» m. fl. gripande konstskapelser redan äger. Vi äro i tillfälle att här ofvan meddela en afbildning af detta verk: Terra mater — »Moder Jorden» — som konstnären benämnt det. Redan detta namn liksom inskriften på den väldiga statygruppens sockel: »Af Jord er Du kommen, Jord skal Du blive» uttrycka till fullo verkets idé. Den öfvernaturligt stora kvinnogestalten med sitt outgrundliga sfinxanlete, Moder Jorden, från hvilken allt lefvande blir till, sluter till sitt allfamnande sköt den unga kvinnan och den unge mannen, människosläktets svaga representanter. Symbolism och naturalism äro här så sammangjutna, att man har svårt att säga, hvar det ena upphör och det andra tager vid, men det helas verkan skildras af alla, som sett originalet, som synnerligen mäktigt.

SKANDINAVIENS ERKÄNDT FÖRNÄMSTA MODEBLAD ÄR IDUNS MODETIDNING, som för helt är kostar endast 5 kr. för planschupplagan, 3 kr. för den vanliga upplagan.

OM SÖMMERSKEFÖRENINGAR.

I.

»VI OCH VÅRA sömmerskor» är titeln på en den 1 sistlidne september i Idun införd artikel, hvilken, genomdand af ett varmt intresse för dessa våra med-systrar, framhåller behovet af att något göres för denna kanske mer än andra illa lottade klass af arbeterskor, särskildt till stöd och hjälp vid inträffande tillfällig eller stadigvarande invaliditet (på grund af sjukdom eller ålderdom).

Då förf. af nämnda artikel — liksom fallet torde vara med en stor del af allmänheten — synes vara okunnig om hvad som i Stockholm redan är gjordt för nämnda ändamål, torde det ej vara ur vägen att framhålla, det en Förening för sömmerskor sedan länge existerat i hufvudstaden, samt att redogöra för hufvuddragen af dess verksamhet.

Denna förening grundades år 1880, efter mönstret af den danska »Forening for kvindelige Haandarbejdere», af numera aflidna fru Elisabeth Nyström, född Rose-nius, hvars make, telegrafkommissarien och riksdagsmannen M. F. Nyström, varit och alltjämt är en af föreningens ledare och stöd-jepelare. Ursprungligen blott en själfhjälpsförening för sjukdomsfall, har densamma under årens lopp utsträckt sin verksamhet till flere andra områden. Afgiften till sjukkassan är 15 öre i veckan, dock att medlem, som fyllt 40 år, erlägger 25 öre. Från den af dessa afgifter bildade sjukkassan bestrides kostnaden för ett åt sjuka medlemmar, under högst 13 veckor på året utgående, dagligt penningeunderstöd, jämte fri medicin och läkarevård. För dessa tre poster steg utgiften under det förflutna arbetsåret till öfver 3,000 kr.

Utom af sina aktiva medlemmar, består föreningen af passiva eller understöd-jande medlemmar — »hedersledamöter» — hvilka erlägga 3 kr. i årsavgift, eller också minst 25 kr. på en gång. Antalet af dessa, hvilket visserligen alljämt ökats — f. n. uppgår det till något öfver 300 — är dock långt ifrån tillräckligt för ernäendet af de mål föreningen äsyftar. Halfva beloppet af dessa afgifter gå till en särskild fond, som användes till lokalhyra, smärre räntefria lån, utdelning af biljetter till varma och kalla bad (förlidet år utdelades omkring 1,600 sådana) och diverse utgifter; den andra hälften afsattes till grundandet af en understödsfond för ålderstigna medlemmar.

Ur en annan fond, bildad genom inkomsten af basarer, frivilliga gåfvor och testamenteriska dispositioner, ha erhållits medel till bestridande af utgifterna för ett »Sommarhem», hvarest årligen omkring 30 af föreningens medlemmar åtnjuta en månads hvila (allt fritt, t. o. m. resan). Detta hem har under de nio sista somrarna varit förlagd till en gård i Ortala by vid Väddö kanal. Att trefnaden där och nyttan af vistelsen skattas högt af dess gäster, där-om vittnar bland annat följande utdrag ur ett bref till föreningens skattmästarinna, hvilket vi taga oss friheten återgifva:

»Vi ha nu varit här i två veckor och det är som två dagar, tiden går så fort, vi börja redan sörja öfver att vi snart skola härifrån, och vi kunna ej vara nog tacksamma mot dem, som bereda oss sådan hvila i Guds fria natur. En enda önskan ha vi haft, och den är, att vi hade fröken här hos oss. Alla äro raska och matfriska, frid och endräkt råda ibland oss, och glädjen står högt i sky. Sol och

värme ha vi haft hela tiden, bruna äro vi som mulatter och feta bli vi som prostar, det sörjer vår kära, snälla tant* för, ty hon sträfvat från morgon till kväll för oss, som den ömmaste mor. Ingen har varit sjuk, sedan vi kommo hit utan alla äro krya och duktiga... En dag i förra veckan promenerade 10 st. af oss $\frac{3}{4}$ mil till gamla Grisslehamn, för att se Ålands haf, och där njöto vi obeskrifligt. Mat och kaffe hade vi med oss och så fingo vi oss ett uppfriskande bad. Här hemma bada vi alla dagar. Aldrig kunde jag tro, att det var så skönt att få komma ut från stadsdammet; men nu efter detta blir nog längtan stor att få komma hit igen då våren kommer.»

Mången öfveranstängd arbeterska har genom denna sommarhvila återvunnit krafter till fortsatt verksamhet, och mer än en har med tacksamhet intygat, att hon under hela sitt lif ej haft så glada och sorgfria dagar som på Sommarhemmet. — Förutom nämnda friplatser å sommarhemmet, utdelas ur ofvan anförda fond hvarje sommar större eller mindre penningeunderstöd åt 10—15 personer för vistelse, efter eget val, på landet eller vid någon kurort.

Det har länge varit ett önskemål att få till stånd en pensionsfond för åldriga, utarbetade medlemmar. Detta mål är nu på god väg att uppnås, till stor del med hjälp af en våren 1899 anordnad basar, hvilken inbragte öfver 9,000 kr. Det intresse föreningsmedlemmarna visat för denna sak, är lätt förklarligt, när man besinnar den sorgliga lott gamla sömmerskor i de flesta fall gå till mötes, och det är nästan rörande att se den ifver, med hvilken många lämna sina små frivilliga bidrag till pensionsfonden. Denna fond är ännu i sin linda, men man hoppas, att allmänheten skall alltmer inse dess behöflighet och ihågkomma den med bidrag och donationer.

Alltifrån föreningens början ha månatliga samkväm varit anordnade för dess medlemmar. Dessa höllos till en början i privata hus och bekostades af någon bland styrelsens medlemmar eller andra vänner till föreningen. Vårdinnan för aftonen sörjde för både andlig och lekamlig välfägnad. Sedan medlemantalet nu stigit till nära 500, måste emellertid dessa somkväm hållas på någon förhyrd lokal, vanligen en hushållsskola. Programmet för aftonen utgöres af en andaktsstund, ett populärt föredrag öfver något, vanligen naturvetenskapligt, biografiskt eller historiskt ämne, musik och sång, dels af amatörer, dels af en inom föreningen bildad sångkör. Till slut samlas man omkring tébordet under trefligt samspråk, och kl. half 10 skiljes man åt, vederkvickt genom aftonens nöje till återtagandet af en ny veckas mödor. Bland dem, som bidragit med föredrags hållande kunna nämnas: rektor Sigfrid Almquist, professorn Ernst Almquist och Seved Ribbing, licenciaten Astrid Kleve, frk. Hortense Westman, fruarna Josephine Wettergrund (Lea), Amanda Kerfstedt och Charlotte Winter-Hjelm. — Dessa små fester ha utgjort en ljuspunkt i mången arbeterskas enformiga tillvaro. Såsom ett bevis på den väckande och lifvande inverkan de utöfvat må följande anföras:

En från Afrika nyligen återkommen kvinnlig missonär höll förliden vinter i sömmerskeföreningen ett föredrag, hvori hon i lifliga färger skildrade lifvet och förhållandena i de svartes världsdel. Några bland åhörarinna blefvo så gripna och intresserade häraf, att de kommo öfverens att sammanträda en afton hvarannan vecka

* Den vid hemmet af föreningen anställda husholderska.

för att tillverka kläder åt negerkvinnorna i Kongo. Den enda tid, som kunde disponeras, var kl. 8—10 på aftonen, efter sluttadt dagsarbete. Negerkvinnornas draperier kräfvade hvarken så många meter tyg eller så komplicerad tillskärning som våra hvita damers dräkter, hvilket ju betydligt underlättar arbetet. Man »salar» till inköp af det enkla materialet och består sig en kopp té med dopp vid kvällens slut. Symaskinens surr öfverröstas af skratt och prat, och i trots af värkande ryggar och svidande ögon har man innerligt roligt.

Dessa symöten ha hållits i nr 10 Humlegårdsgatan, där föreningen förhär ett par rum, hvilka begagnas till uppbörd, till bibliotek — en liten början till ett sådant existerar nämligen — till sångöfningar, m. m. Vänner till föreningen ha försett lokalen med nödiga möbler, ett piano, några taflor, m. m., som bidrager till hemtrefnaden. Om söndagsaftnarna kunna de flickor, som sakna eget hem, här finna en tillflyktsort.

Alla söndagsmorgnar och onsdagsaftnar kunna medlemmarna här träffa föreningens mångåriga, högt värderade skattmästarinna, fröken Anna Kylén, hvilken, under de 20 år hon tillhört styrelsen, lärt personligen känna de flesta af sömmerskorna och för dem blifvit både en rådgifvare och en vän. Att hon är uppskattad såsom sådan, visade sig förra hösten, då hon af föreningens medlemmar fick mottaga en smakfull borduppsats af silfver och kristall, och att gåfvan kom från glada gifvare, märktes på de tal, som vid tillfället höllos, och de verser, som upplästes.

Då föreningen nu den 2 december firar sin 20-de årshögtid, kan den se tillbaka på en stilla, men jämnt fortgående utveckling. Den ekonomiska ställningen är tillfredsställande. Sommarhemmets tillvaro kan för den närmaste framtiden anses tryggad. Då emellertid antalet af arbeterskor, som ingå i föreningen, alltjämt är i stigande, kräves, såsom ofvan nämnts, i samma mån ett verksammare intresse och deltagande från allmänhetens sida, för att föreningen skall kunna nå de mål den satt sig före.

I. H.

ETT MARGARETA-FÖRBUND —
ETT FREDKULLE-FÖRBUND!

MEG GLÄDJE läste jag Pens inlägg i dagens brännande kvinnofråga — den om samverkan mellan nordens kvinnor. Ja, hvarför skulle vi ej försöka att också få ett vackert och godt namn på den goda saken? »Margareta-förbundet» klingar alls icke illa. Visserligen äro vi väl ej så alldeles på det klara med Margaretas enhets-tanke, om den verkligen innebar, hvad vi helst skulle vilja lägga in i den. Hennes synpunkt var nog lika mycket skild från vår, som hennes ställning i samhället var det. Men lika godt! Tankar kunna växa och utvecklas, om de äga någon lifskraft i sig. Och detta måtte vara fallet med Margaretas enhets-tanke, då den nu lik en elektrisk gnista tänder, hvarhelst den träffar ett varmt kvinno-hjärta.

Dessutom må vi påminna oss en annan Margareta, Inge den äldres dotter, som år 1101 bortgiftes med Norges konung, Magnus Barfot, såsom en underpant på den mellan Sverige och Norge ingångna freden, och som därpå erhöi sitt vackra binamn Fredkulla (fredsjungfru). Under hela sitt lif verkade denna Margareta fredens värf såväl i Norge som också då hon efter Magnus Barfots död blifvit gift med den danske konungen Nils Svensson. Hennes son i detta gifte, den för sin skönhet och sin höga gestalt, sin taperhet och härskarebegåfning berömd Magnus Nilsson, afhölls genom moderns inflytande från att låta sin afund mot Sönderjyllands hertig Knut Lavard, bryta ut i våldsamheter, åt-

Af koncentrerade Munvatten är **N:r 1**
Extra koncentrerad Aseptol à 2 kr. pr fl.

N:r 2 Vademecum; N:r 3 Gahnelit; N:r 4 Stomatol etc. som bakteriedödande preparat. Jämför prof. E. Almquist's Intyg. Angenäm, kylande smak. Använd därför konc. Aseptol à 2 kr. **S:t Eriks Tekn. Fabrik, Stockholm.**

FRÅN »NARVADAGEN» PÅ SKANSEN. A. BLOMBERG FOTO.

Då hörde hon, hur han kom, sakta och tyst för att ej störa den spelande, och hon hälsade honom med ett leende, då han satte sig midt emot henne. Men Mary tycktes ej ha hört honom, ty hon brukade alltid sluta upp, då han kom in i rummet, och nu ilade tonerna vidare, och det var som de i hast blifvit något stort och mäktigt och lade sig tungt mellan dem, så

Han såg skarpt på henne, och det värkte till som något ondt inom honom. Det ovissa ljuset gjorde henne vacker och hög och så dessa mörka, underliga ögon med sin skuggning inunder. Det låg något rörande, mer kvinnligt fagert än någonsin förut, öfver henne i denna kväll.

Han stödde sig mot grinden, så att han kom i skugga för ljuset.

»Jag hade tänkt säga det till er i kväll ändå.» sade han långsamt — »men» — — Det gjorde honom nervös, att han ej kunde säga det så lätt, som han ville, hvilket han tänkt sig.

Hon flyttade sig något närmare, och de forskande ögonen höllo honom nu fast i sin glänsande ring. Det mörka håret låg tjockt och tungt öfver den låga pannan, och han kom att tänka på, med hvilken gränslös hängifvenhet och kraft denna kvinna skulle älska, då hon mött den hon ville gifva sig åt.

»Det är dumt, att jag ej kommit att säga det förut.» fortsatte han, »men man skjuter upp och skjuter upp, när man drömmer bort tiden i hemlighetsfull lycka. Jag och Mary älska hvarandra, och jag vill underrätta min far i kväll.»

Han vände sig bort, då han sade det, ty det var, som han rodnat. När han åter såg upp, stod hon fortfarande tyst, men ögonen glänste, och pupillerna voro onaturligt stora, liksom helt hastigt ett ljus dragit förbi hennes ögon.

»Du har gjort mig gränslöst ondt, Torvald.» sade hon slutligen, och orden kommo långt ifrån. »Du har hört hvad som sagts om mig förstås, men är det då någon skam att en kvinna gör allt för att vinna ett hem. Ni alla veta ej, hur gränslöst tomt ett kvinnolif är utan hem. Åh — — — det är hårdt — — — hårdt, ty för mig har alltid kärleken stått som ett livsvillkor. Du hör, att jag kläder af mig allt för att säga dig sanningen... och... ja du förstår... en sådan här stund är helig...» När hon sade det skalf det kring läpparna, och hon slöt ögonen häftigt, som hon kämpat mot gråt.

Aldrig hade han gått fattigare ur en lek än denna. Han älskade icke denna mörka, lidelsefulla kvinna, som stod där framför honom, men det var dock något som band honom vid henne, och som han aldrig skulle kunna afslita.

»Ja, vi båda hade rätt, då ni sade: gränslösa storkar kunna rasa, fast allt är lugnat, och jag hade icke samma öra för det som Mary. Min dröm är slut. Godnatt.»

Hon böjde kort på hufvudet och vände sig om för att gå, men då tog han fatt hennes arm, och kort och underligt sade han:

»Förlåt mig!»

Hon svarade icke, utan gick blott vägen uppför. Hon grät icke nu, men han visste, hur hejdlöst hon skulle gråta i natt. I natt, då allt var hvila och tystnad.

När hon kom upp mot villan, spelade Mary ännu. Och hon som trott att halva natten var liden! Men hur kom det sig, att hon ej hört det förut... denna jublande klang i tonernas djup. Det var ju Mary som spelade, men dock icke hon... det var en ung, älskande flicka, som i tonerna förtäljde sin lyckas gryning.

låg på läpparne, men så slog han i en hast om och blef gäckande och berättade i hänfull ton om alla de kvinnor han vunnit.

»Men de orden skulle ni vi väl ej fälla till den kvinnan, ni ville vinna?» frågade hon.

»Hvarför inte?» Han såg leende på henne. »Kvinnorna förlåta en man alla hans segrar öfver deras väninnor, blott han låter dem tro, att de nu till slut blifvit den segrande.»

»Åh — — — Men kanske, ty den man kvinnorna välja, måste de ofta vinna med gränslösa eftergifter för sitt ideal, och kanske han därför oftast blir dem så kär, för att de gifva så mycket af sig själfva för att få honom.»

»Det är nog så, — — — och — — — han såg upp mot henne, »i dessa tider vinnes kvinnan så lätt — — — de gå oss själfva till mötes.»

»Ni är — — — hon teg och blef röd öfver hela ansiktet. Så hade han då kastat henne det midt i ansiktet. Han hade läst bekännelsen i hennes ögon; dessa irrande, djupa ögon, som hon hatade i denna stund, ty de hade aldrig kunnat lära sig dölja hvad hela hennes själ ropade. Nå än se'n! Han hade läst rätt, och hon skydde det ej. Hon var för gammal och hennes åtrå för stark att som flickor leka blindbock med ja och nej. Han hade blifvit tyst, då han märkte hennes rodnad, men när den åter vek, sade han sakta.

»Blif icke ond om — — — men ni har en stor och rik natur, fröken Dagmar, och de äro dömde att förlora mer än andra i lifvet.»

Hon satt med nedböjdt hufvud och lyssnade till hans ord. Hvad sade han det för? Det var något, som sväfvade henne mycket nära.

»Jag har trott detsamma om er,» sade hon långsamt.

Då bröt han stämningens udd genom ett kort skratt.

»Åh nej, — — jag är nog blott en lilleputt, som, därför att min barndom förflutit bland små själar, trott mig stor.»

Det var något inom henne, som ville ropa ett nej till hans ord, men då hade hon sagt det första ordet, och det ville hon, att han skulle göra. Om han icke sade det i dag, skulle det ju dock vara en dag i morgon ock.

Och nu satt hon framme vid fönstret och såg efter honom. Han hade lofvat att komma i kväll. Det gick någon i trädgårdsgrunden! — — — Nej, det var icke han. Men Mary spelade vidare, och de rika, fulla tonerna tycktes fylla hela det lilla halfskumma rummet, och mot sin vilja måste hon vid fönstret lyssna. Men det var icke tonerna, som togo henne i famn och ledde henne bort, utan det var hon, som tog dem till sig och danade dem till sina drömmar. Det blef klarare färger och djupare ton i taflan då, och drömmarne blefvo mer lefvande.

att när hon ville börja samtalet, dogo orden på läpparne. Då steg det inom henne en underlig vrede mot system; — det var i denna kväll, som om hon hindrat honom att säga, hvad han ville, och det hon längtade höra.

Efter en stund reste han sig igen, ty han måste ned till kvällståget för att möta fadern, som skulle komma, och då steg också hon upp. Han ville gå fram till Mary, men som Dagmar bad honom låta henne spela vidare, lät han vara, och Dagmar kastade en krage öfver axlarna för att följa honom till trädgårdsgrunden.

Kvällen var ännu ljus med drifvande röda moln, och när hon nu gick där vid hans sida på den halfskumma parkgången, var det, som allt tagit en tjusande ram till hennes tankars storm.

Hon bröt tystnaden för att säga något:

»Jag tror Mary anade, att ni var inne.»

»Ja, jag tror.»

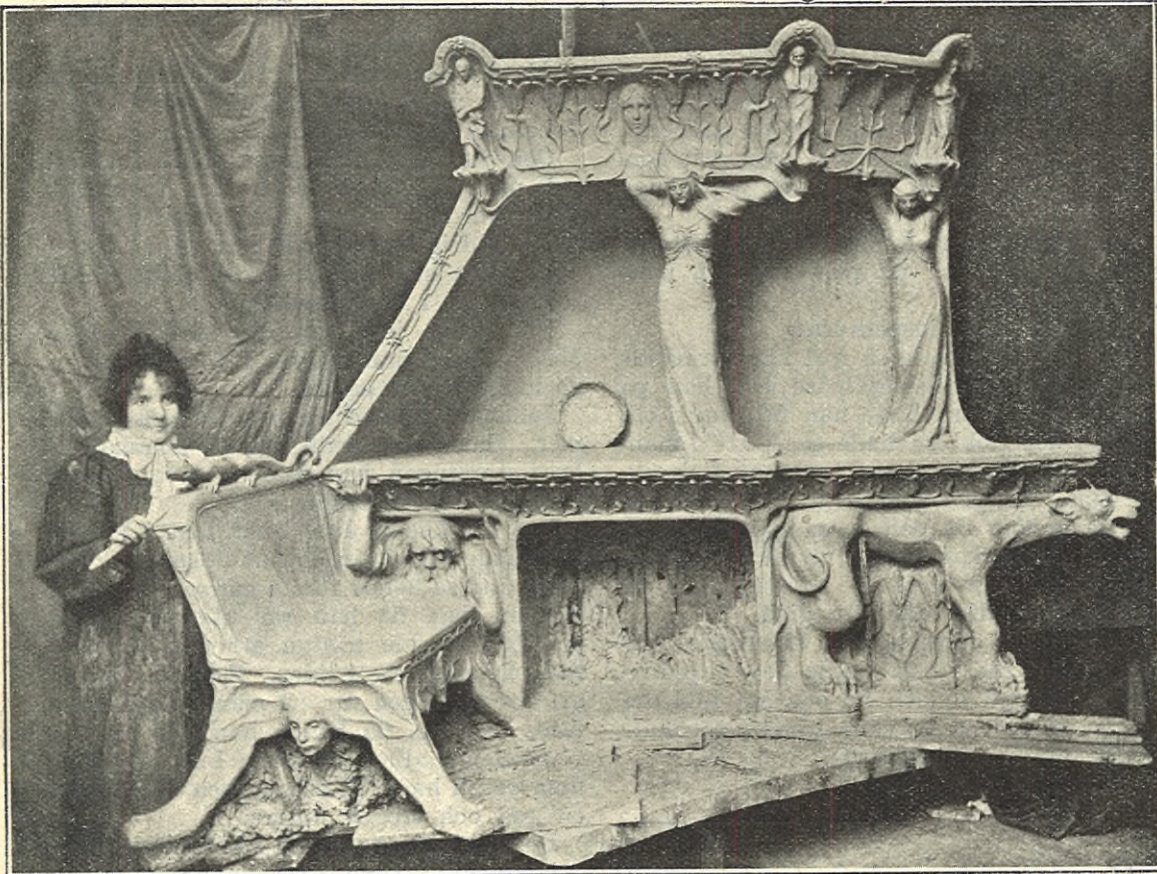

»Men i kväll bröt hon icke af som annars.»

»Hon skulle väl någon gång få förtroende för mig också,» sade han kort. De orden klingade underligt för henne, och när hon såg upp på honom, märkte hon, att det var något han grundade öfver. Hvad?! De stannade vid grunden.

»Nu skall ni säga, hvad ni grundar öfver, innan ni får komma fram här,» skämtade hon och stängde vägen.

FRÅN CHRYSANTE-MUMUTSTÄLLNINGEN. WRAMS-GUNNARSTORPS GRUPP, SOM ERHÖLL »ALLMÄNHETENS PRIS».

CHEMINÉE AF AGNES KJELLBERG-FRUMERIE. TILL VÄNSTER KONSTNÄRINNAN VID ARBETET. PARIS, FOTO FÖR IDUN.

FRÅN AGNES KJELLBERG-FRUMERIE'S PARISATELIER.

ETT AF Invalidesplanadens djärfva och nyckfulla palats, som ej utan skäl blifvit jämförda med parisiskor *fin de siècle*, fanns under utställningen en vrå för keramik, där man som genom ett trollslag tyckte sig försatt från det brusande världsvimlet till prinsessan Törnrosas slott, till »den sofvande sköna i skogen».

Så stark är den atmosfer af saga och dröm, som strömmar ut från Agnes Frumeries cheminée.

Den i enkla, rena linjer utförda härden vittnar dessutom om en fin och djup hemkänsla.

På ömse sidor om eldstaden se vi tomten och gårdvaren, hemmets väktare, stödjande och uppbärande spiselhällen, båda vederbörligt seniga och starka, hunden fantastiskt stiliserad. Tomten har ett blidt och drömmande uttryck, liksom grundade han på »gåtan, som icke låter gissa sig», och Karo ser ut ått just i detta nu »vakna och vifta svansen smått». Ljusblå sylfer, härdens genier, med en utsökt charme i sina väna gestalter, uppbära halft i dröm-

»UNE QUESTION» AF AGNES KJELLBERG-FRUMERIE.

den praktfulla kaminfrisen, i hvars nischer siare grubbla. Fält och ramverk orneras nobelt af hvita liljor.

Brasbänken, på hvars ryggstöd en salamander spejar, skjuter till vänster vinkelrätt ut mot kaminen och bildar ett godt stöd åt tomtens krökta arm. Bredbent och trygg, ser bänken obeskrifligt inbjudande ut och bör vid brasdags bli oemotståndlig. Det trötta och tärda kvinnoansiktet nere på bänkgafveln minner om en tjänande syster, det milda och ljusa bland liljorna på frisen om sagoprinsessan, hemmets härskarinna.

En drottning, som rakt ej hör hemma vare sig i denna eller någon annan *coin du feu*, är konstnärinnans superba Kleopatra. *Every inch a queen*, imponerar hon oemotståndligt redan i gips. I keramik, i grönt och brons med några flammor af blått, kommer hon säkert att verka demonisk.

Någon har anmärkt, att hon är för mycket stilliserad. Detta är emellertid icke Parispressens mening. Seinestadens tidningar af skilda läger förklara henne tvärtom »*attirante, admirable, majestueuse en sa rigidité égyptienne*».

Bland Agnes Frumeries bidrag till den innevarande höst af *L'Union des femmes peintres et sculpteurs* i Tuilerieträdgårdens orangeri anordnade utställningen må nämnas en bystgrupp, kallad »*Une question*». Den framställer en ung man, hvars intelligent, energiska ansikte af utpräglad nutidstyp med ett allvarligt och lidelsefullt frågande uttryck vändes uppåt mot en ung flicka. I hög grad intressant med sina sympatiska, af tanke och vilja markerade drag, fångslar han dock mindre än den unga flickan, hvars minspel är ett under af fin och behärskad konst. Hennes ögonlock tyckas sänkta öfver en blick af kvalfylld ömhet, och på hennes läppar tycks en motfråga skälfva — en lifsfråga, som kanske aldrig blir uttalad. Det är »eine alte Geschichte», men så sjäfullt och konstnärligt berättad, att den verkar öfverraskande och betagande ny.

Efter att ha begrundat dessa verk af senaste datum, efter att i Agnes Frumeries atelier,

Boulevard Malesherbes, ha upplifvat gamla och formerat nya bekantskaper — där i hedersvrån med hennes monumentala Strindbergsbyst, af Le Figaros Arsène Alexandre förklarade »*hors de pair*», vidare med den tjusande lilla Sjöjungfrun, Stina, Kristusbysten, Madonnan, som skulptrisen själf tycker »nästan bra» om, den tankedigra och färgfagra keramikreliefen Guldet, äldansvasen, bénitiern, bacchanalbålen m. fl. — och efter att slutligen, tack vare en uppsjö af skizzer och modeller, ha fått ett kraftigt intryck af konstnärinnans sjudande, genom sagolandet Bretagne starkt påverkade idéer för framtida produktion, är man färdig att ned en fransk kritiker entusiastiskt utbrista:

»Véritablement, ou je me trompe fort, ou le talent de Mme Agnès Kjellberg de Frumerie nous donnera de belles oeuvres dans l'avenir.»

»Till allt hvad hon redan har gifvit,» ifylla vi dock.

ELLA ROT.

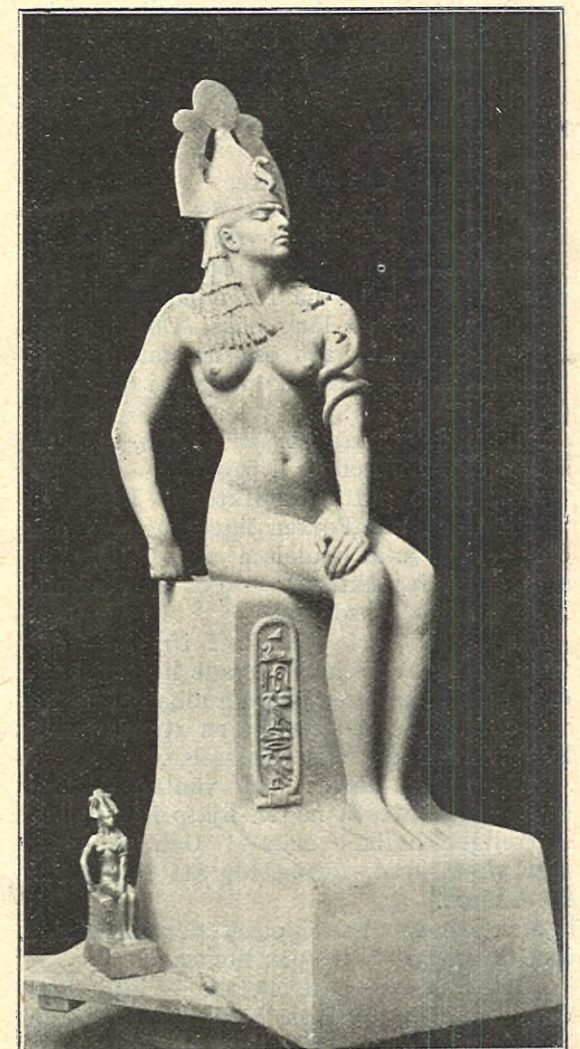
MELLANSJÖ. SKILDNING FRÅN LAPPLAND AF K. A. V. LINDHOLM.

FORTS. OCH SLUT FRÅN FÖREG N:R.

DET VAR SVÅRT för Nils att komma fram med sitt ärende — det stoc-kade sig något i halsen på honom. Och ända svårare var det att öfverallt få höra nej — nej.

Åh — åh — tänk om Johannes ligger och dör. —

Nils höll på att alldeles förlora modet. Men så var det en, som rådde honom att gå till inspektor G. — som för knappt två år se'n hade flyttat hit till platsen söderifrån. Han skulle kanske hjälpa.

KLEOPATRA AF AGNES KJELLBERG-FRUMERIE.

G. var skogsköpare.

Han hade redan gjort duktiga kap, fast man inte visste så noga om det. Hvad stort sker — det sker tyst — — — Och Nils kom in på kontoret, där den mäktige herren satt. Han kände sig så fattig och eländig, och föga anade han, att han hade en förmögenhet i skogen därhemma.

Men inspektör G., han visste det han. Och därför glimtade det till i ögonen på honom, när han såg den gamle nybyggaren nere vid dörren.

»Nej, se goddag! Är det inte Nils Petter i Mellansjö? Jag tror inte du känner igen mig, gubbe. Jag for ju förbi hemma hos dig i höstas — då jag var ute och jagade. Det var godt om fågel och hare därborta.» —

Nils varldt nästan alldeles förbluffad öfver inspektörens vänlighet. Nog kom han ihåg att inspektorn och en annan herre varit därborta i höstas — nu då han blef påmind därom — men aldrig hade han kunnat tro, att inspektorn skulle komma ihåg det.

Men G. kom fram med kaffe och brännvin och Nils drack — det var länge, länge se'n sist.

Och se'n gick det så lätt att komma fram med ärendet, och inspektören han såg inte alls ond ut öfver Nils tilltagsenhet — han tyckte bara ledsen — mycket ledsen, då han hörde hur eländigt det var ställt för Nils därhemma.

Och när Nils slutat sin berättelse frågade inspektorn deltagande:

»Nå, hur mycket skulle du behöfva nu då, för att reda dig till hösten?»

Nils skrufvade sig på stolen och vände mössan mellan fingrarna — han kände det nästan, som om han kom här och tiggde.

Men så kom det långsamt och försiktigt — »Om inspektorn kunde låna mig sjuttiofem riksdaler tills Mikaeli...»

»Nå, du kan väl lämna någon säkerhet för betalningen eller skaffa tillräcklig borgen?»

»Ne-ej —»

Det kunde han då inte.

»Nå, men hur kan du då komma och vilja låna pengar. Är du från vettet? Om du nu skulle dö före Mikaeli — hvad tror du jag skulle ha för mina sjuttiofem riksdaler? Jo, en lång näsa. Och jag har ingen guldgrufva att ösa ur, må du tro. Sjuttiofem riksdaler är pengar i dessa tider.»

Nils hade nästan börjat hoppas, men nu stego tårarna honom i ögonen.

»Åh, herre gulla, inspektorn! Hjälp en fattig stackare! Pojken ligger hemma och dör — dör utaf sjukdom och svält. Åh, söta gulla inspektorn! — För hans skull! Bara femtio riksdaler.»

Inspektorn satt och skref ifrigt — det var inte utan, att han darrade litet på handen, då han såg den böjda gubben därborta vid dörren. — Det dröjde en stund, innan han svarade på Nils utgjutelse.

Nils satt i ångest och väntan — han skulle nog inte få någon hjälp här heller. Herreligen hvilket elände! Och så smög han på tå mot dörren för att inte störa inspektorn.

Men just som han öppnade dörren, hördes inspektörens röst bakom honom.

»Nej, min käre Nils Petter — inte skall du gå alldeles ohjälpt härifrån. Inte kan jag låna dig så mycket som sjuttiofem riksdaler, men femtio skall du åtminstone bli hjälpt med. Du behöfver bara skriva under

den här reversen — du förstår, att det är så bruket.»

»Ja — men jag kan inte läsa skrifvet en gång, mycket mindre då skriva.»

»Nåja, det gör ju ingenting till saken. Du kan ju sätta ditt bomärke på papperet, och så få ett par bokhållare komma in som vittnen. Du förstår — vi äro ju dödliga båda två.»

Och bokhållarna kommo in och Nils ritade sitt bomärke på papperet och mottog pengarna.

»Gud välsigna inspektorn!»

Och Nils skyndade så fort han förmådde hemåt. En duktig mjölpåse bar han på ryggen, litet korn hade han fått tag i till utsäde, och doktorn hade sagt, att Johannes skulle bli frisk igen, bara han fick riktig mat. Ho och hej! hvad det gick lätt att gå genom ris och snår, uppför backar och utför backar, öfver myrar och vindfällan. Ho och hej! — Nils trallade en gammal getarlåt, där han gick.

Och stugan däruppe, som skyntade mellan mörka träd — nu skulle det bli glädje där igen. Och hi och ho och hej ljöd det genom skogen, så att ekorrarna skvattrade flydde upp i trädtopparna.

Dagligen inströmma nu anmälningar

till »Iduns nyårsönskningslista», hvilken är afsedd att införas i Iduns sista nummer för i år och utgöra ett hela landet omfattande utbyte af nyårshälsningar.

Just nu

är tiden inne för alla dem, som ännu ej »kommit sig för», ty ingen vill väl försumma detta enastående tillfälle att för den ringa afgiften af endast 1 krona sända fränder och vänner landet rundt en hjärtlig hälsning vid sekelskiftet. Ju fullständigare listan blir, dess intressantare för alla deltagare! Se för öfrigt det utförliga tillkännagifvandet i Idun n:r 45!

Sista anmälningdagen den 10 december!

Och bortifrån liderna återskallade ljuden — men de kommo tunga som suckar.

Det blir nog omslag i väderleken, tänkte Nils. —

*

Och nödåren voro genomkämpade. Gud lät åter sol skina och regn falla. Utmärglade lemmar fingo sin rundning igen, frostbitna, soltorkade tegar blefvo åter fruktbarande.

Men många, många voro de, som för alltid brötos af hårdårens vedermödor.

Nils var en af dem.

Böjd och skrumpen gick han omkring däruppe på Mellansjögårderna — det var som hade svält och försakerelser alldeles sugit lif och kraft ur honom.

För att kunna betala sin skuld till inspektorn hade han måst sälja allt, som han nödvändigtvis kunde undvara — bössan, som Johannes skulle få, när han gått och läst — den strök också med. Och nu gick Nils och funderade på, hvarför han inte fått igen reversen — det kunde väl inte vara något rackartyg af inspektören. Åh nej, det var nog bara lögn, hvad de talade om därborta på platsen, att inspektör G. skulle vara en riktig rackare att

klå folk. Det var nog ingen sanning. Han kom ju ihåg, hur snäll och bra inspektorn var den där gången.

Åh nej, Gud bevara den gode inspektorn! Det var ändå han, som räddat Nils och Johannes från den värsta nöden.

Och nu hade Johannes blifvit fullväxt, och nu var gubben trött. Han tyckte att lifvet varldt så tungt för honom på sista tiden, aldrig mer orkade han till skogs.

Så gifte sig Johannes och gubben Nils flyttade in i förgångsstugan.

Han ville inte vara de unga i vägen. Men o, hvad han längtade efter Johannes, då han satt där ensam.

Johannes förstod sig rakt inte på gubben mer. Han hade bedt honom komma och bo i storstugan hos dem — men det var omöjligt att få honom dit.

Det var Anders Jans Anna Lisa i Råberg, som hade blifvit hustru åt Johannes. Han hade fått se henne första gången ute i skogen en dag, då han var ute på elgjakt, och han trodde nästan att det var vitra han såg där nere i liden. Men då han såg, att det verkligen var ett människobarn och intet trolltyg, då kände han, att han var vitertagen i alla fall. Anna Lisa följde honom också hem till stugan och blef honom en god och trogen hustru.

Det började nästan bli välstånd därborta Mellansjö. Anna Lisa kunde styra och ställa, så det var en lust åt, och Johannes förtjänade rätt mycket med att göra skidor. Och så hade de sista åren varit riktiga godår — både korn och potatis och hö hade gått bra till.

Två barn hade kommit till världen — först Lill-Johannes, som han kallades, och så Anna.

Det var farfar, Nils, som vårdade barnen — i synnerhet Lill-Johannes. Från det han låg i vaggan var farfadern ständigt i hans närhet och passade på honom med ängslig noggrannhet. Och då han blef så pass stor, att han förstod något, kunde han sitta hela dagen i knä hos Nils och höra honom berättas — vitorsagor och skogshistorier.

Gubben var som barn på nytt. Han kunde inte längre skilja på sin son och sonsonen. Johannes — det var för honom bara sonen — hans och Linas son.

Det var något underligt med den pojken.

Har du sett en fjälltjärn, där vattnet ligger djupt mellan skyhöga snöberg? Så hade han ögon — stora, undrande blå.

Och utan orsak, rent af som i sömnen, kunde han ibland smyga sig intill mor sin och smeka henne — smeka henne och säga underliga saker, som kunde locka henne i gråt. Det var en pojke det, du! Det var skogens barn.

Lill-Johannes var nio år, då Nils dog. Det var hans första stora, djupa sorg.

Därnere vid Kåtråsket, där brukade Johannes och farfadern sitta, då denne berättade sina vackraste sagor, och nu smög Johannes sig dit.

Ensam satt han där en hel natt och bara stirrade — stirrade utåt träsket — det var t, ockt i halsen på honom. Gråt gjorde han inte. Men sedan, när begrafningen kom och farfar skulle sänkas i jorden — då kunde ingen människa se någon sorg hos Lill-Johannes. Mor Anna Lisa rent af skämdes för pojken, att han inte tycktes det ringaste sörja farfar, som dock varit så mycket för honom.

Men Lill-Johannes han bara gick där stilla och tyst och hörde och såg underliga saker, som ingen annan märkte.

*

Men så kom olyckan.

Den kom som en blixtn från en klar himmel — snabb, förkrossande.

Strax efter begrafningen kom där störfrämmande till Mellansjö.

Det var den »människovänlige» inspektör G. och hans båda bokhållare.

När de foro från Mellansjö var där sorg och gråt och jämmer och förbannelser. Johannes visste nu, att han inte längre var ägare af Mellansjö. Allt hans arbete, allt hans släp och slit, fars och farfars arbete, skogen — allt, allt var borta. Och Lill-Johannes satt under fönstret på huggkubben och grät — grät med knutna händer och sammanbitna tänder.

Den »revers», som Nils skrifvit under, var ett i laglig form uppsatt köpebref, hvarigenom Nils försålt hela Mellansjö med skog och åbyggnader till S. sågverksbolag »att evärdeligen äga och besitta såsom all annan dess välfångna egendom för en öfverenskommen och till fullo betald köpesumma af femtio rdr. rmt».

Morgonen därpå gick Johannes till kyrkplatsen. Han var uppe hos häradshöfdingen och frågade sig för, huruvida sågverksbolaget verkligen kunde taga Mellansjö från honom. Men häradshöfdingen gaf honom intet hopp. Köpet var fullt lagligt. Allt processeri skulle vara till ingen nytta.

Johannes stod där blek och tårlös. Men det ryckte kring mungiporna.

Ah, hvilken ensam eländig stackare han kände sig vara.

Ingen hjälp! Intet hem! Ah, herregud, hvilken lag! Och Lisa och barnen, som vänta därhemma! Därhemma! Nej, det är ju inte hemma längre. Bolagsbonde — bolagshemman — bolagsbonde — bolagshemman — ringer det i öronen på honom tills han fattas af ett vildt raseri. —

Han har börjat gå hemåt, men så vänder han om. Han skulle visa de fördömda skogstjufvarna, att han inte är rädd för dem. Stryk ska de ha, stryk, piskas i småsmulor — de usla tjufstrykarne.

Och rytande som ett vildt djur rusar han in på kontoret och slår inspektorn till marken med ett enda slag. Det blir rödt och svart för ögonen på honom, och han känner, som om något stort och tungt och starkt håller på att kväfva honom. Men han sparar och slår och biter, tills han faller sanslös till golfvet.

Inför rätta är han tyst och lugn. Svarar kort och afmått på frågorna, som ställas till honom.

Han känner sig så tom, så trött, så utarbetad. Det är som hade han legat i en svår sjukdom.

Men någon ånger känner han inte. Tvärtom blir han nästan förbittrad på sig själf, då han hör att inspektorn lefver.

Och då domen afkunnas, står han där lugn och kall, inte en muskel röres i hans ansikte.

Men inne i en vrå i tingsstugan, där sitter en liten bondpojke hopkrupen, en liten en, som barfota och barhufvad sprungit den två mil långa vägen hemifrån för att få se far.

Det rinner inga tårar där heller, men läpparna bitas blodiga och bröstet flämtar.

Och ut springer han, parfveln, ut, ut öfver backar och berg, genom snår och öfver myr, och då han kommer hem, då kastar han sig ned på marken och gråter, gråter vildt, hejdlöst.

Hemma, i Mellansjö växte barnen upp. En bror till Anna Lisa hade ordnat så, att hon fått arrendera hemmanet på lifstid. Tre långa år skulle Johannes vara borta. Tre år!

Svårt var det att sköta hemmanet ensam — men lefva måste hon. — Och Lisa redde sig också nästan som en karl. Hon och Lill-Johannes sådde och skördade, bergade hö. Och Lill-Anna, stackare, fick släpa med innesysslorna, fast hon var liten och svag.

Men inte kunde sådana krafter hålla hemmet uppe. Mellansjö började förfalla.

Om sommarkvällarne gick Lill-Johannes ofta bort till stenen vid Kåtrasket, där han och farfar brukade sitta. Hur väl han kom ihåg de gamla kära sagorna! Det var ibland, när han satt där, som om farfar ännu talade och lefde.

Hur väl han kom ihåg, när farfar lärde honom bedja om Guds välsignelse öfver inspektorn. Var det den, som satt pappa på häkte? Hvarför hade farfar lärt honom bedja för en som var stygg?

Och så kom det öfver honom alltsammans — hvarför — hvarför? »Gud är helig och rättfärdig», stod det ju i katekesen — och mor hade ju sagt, att det betydde, att Gud straffade den, som gjorde något ondt. Men pappa hade ju inte gjort något ondt. Och inspektorn, han hade stulit skogen, det hade pappa sagt. Hvarför kom inte inspektorn på häkte?

Stulit skogen — stulit skogen! — Lill Johannes höll ihop ögonen och försökte tänka efter, hur det skulle se ut, när skogen kommit bort. Hu — nej! de få inte, de få inte — de ska' inte få taga den. Och så sprang han hemåt, så att de bara fötterna smackade i marken. I ladan kröp han ihop, och där låg han och såg, såg ut öfver gården, öfver buskarna och in i skogen, som stod där så hög och vacker och mörk.

Han låg där och stirrade af trötthet, tills han somnade.

*

Frampå våren kom Johannes hem från Långholmen. Lill-Johannes var honom till mötes halfvägs till kyrkplotsen — han hade ju inte sett far sin på tre år.

De kände knappt igen hvarandra, så gamla voro de bägge.

Hvad som taltes dem emellan, det vet ingen mer än Gud och de själfva, men det var mycket. — Gråto gjorde de båda, då de kommo fram.

Den kvällen gick för första gången en ed öfver Lill-Johannes' läppar. Fördömda bogstjufvar!

Men så blef han nästan rädd för sig själf. Han kröp under fällen och låg och snyftade sig i sömn.

Det blef en het och torr sommar.

Inte sällan syntes tjocka rökpelare stiga upp här och där vid horisonten — det var skogseldar, sade far.

Och Lill-Johannes gick där och grubblade och grubblade.

Anna Lisa var nästan förskräckt för honom ibland. Han kunde komma och smyga sig intill henne, som då han var en liten, liten parfvel, och smeka henne. Och så rätt som det var, kunde han släppa henne och fråga: »Skulle I bli mycket ledsen mor, om jag blefve död?»

»Du får inte ha sådana där tankar,» brukade hon säga då — och så smög han sig ut. Han var rent, som han blifvit litet besynnerlig.

Men snäll och tjänstvillig var han, och

aldrig skall någon kunna minnas, att han sagt hårda ord, då man bedt honom om något.

*

Anna Lisa och Johannes foro till kyrkan öfver midsommarbördagen. Lill-Anna och Lill-Johannes skulle vara hemma, och Anna skulle få följa Lill-Johannes ut i getas skogen för att slippa sitta hemma ensam under dagen.

När Anna Lisa och Johannes skulle gå hem, sågo de, hur en ljus rökpelare steg upp där borta i riktning mot Mellansjögården. Ah, Herre Gud, tänk om barnen satt eld på sig därhemma! Nej, det var ju inte husrök, det var skogsrök. Både Lisa och Johannes kände en tryckande ängslan, men ingen kunde säga något. Andfåddade ilade de hemåt. Barnen — barnen! Nej — ut! Vänd för Guds skull! Vänd och skynda efter hjälp! Skogen brinner. Luften är full af röken, det hörs ett brus, ett sus, knäpp och gny därborta. Skogseld!

Lisa och Johannes springa, så svetten lackar, tillbaka till kyrkbyn efter hjälp. På halfva vägen mötas de af karlar med jordyxor och gräf. — Skogseld! Och där arbetas dag och natt, dag och natt och inne i eldhavet är det som om jättar stredo — det dånar och brakar och tjuiter och hväser.

Men medan det ännu brinner och pyr i stubbar och stockar, springa Lisa och Johannes genom den svartbrända vidden hemåt, svarta, sotiga, trasiga.

Ah, Gudskelof, där ligger ju stugan. Aldeles oskadd. Men det är så tyst och så stilla däruppe. Hvar hålla barnen hus? Johannes rusar in i stugan. Tomt öfverallt.

På bordet ligger ett papper. Det är fullklottradt med stora klumpiga barnbokstäfver:

»Snälla pappa, bolaget har stulit skogen utå pappa å nu ska ja förstöra skogen för dom å nu ska pappa inte vara ledsen, för dom ska inte få sätta mej på häkte å vi ska träffas i himmeln hos Gud å mamma får inte vara lessen

*

af er son Johannes.»

Där blef skallgång efter barnen. Nere i Kåtrasket vid stranden, där Lill-Johannes lyssnat till farfars sagor, funno de honom.

På myren bredvid hittades Lill-Anna — från vettet af skrämsel.

*

Nu är det dystert och mörkt däruppe i Mellansjö. Skogen är borta. Som stora svarta spöken stå de största furorna, som inte fallit, och marken är svart — förbränd.

Förbannelse — förbannelse ligger öfver bolagshemmanet!

Ett ljus brinner därinne i stugan. Det lyser på en gubbe och en gumma, som sitta där lutande och nedtyngda — det lyser på bibeln, som ligger uppslagen framför dem.

Och rösten är svag och darrande och orden komma långsamt och sjungande, när gubben läser:

»De, som omringa mig, skola draga öfver sitt eget hufvud den olycka, som deras läppar anstiftat.

Eldsglöd skall falla öfver dem; de skola kastas i eld, i djupa vatten, så att de icke komma upp.

Den onda tungans man skall icke bestå jorden; våldets man skall i sin ondska jagas till dess han störtar. Jag vet, att Herren skall utföra de betrycktas sak och skall skaffa de fattiga rätt.»

EN FINSK MÅLARE.

I KONSTNÄRSHUSETS utställningslokal vid Smålandsgatan har en ung finsk målare, Sigurd Wetterhoff-Asp, i dessa dagar anordnat en utställning af sina konstverk, hvilkas olika art och oftast våldsamma färg- och formgifning förråda ett

SIGURD WETTERHOFF-ASP.

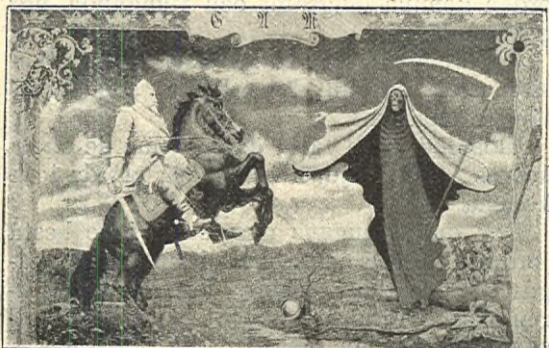
artisttemperament, som nog har ett och annat att säga, men likt en inspirerad talare i föredragets hetta stundom stammar en smula på målet och ej är enbart lycklig i ordvalet.

Konstnären har ej skytt de stora dukarnes arealer, han vill ha svängrum för sin fantasi och sin pensel, och resultatet af denna gymnastik har ut-

»DET FÖRLORADE PARADISET.»

mytnat i exempelvis sådana alster som »Det förlorade paradiset» och »Gustaf II Adolf vid Lützen». Vår här återgifna reproduction af den förstnämnda duken framställer endast den del af konstverket, som, trots de tre ej otadliga kvinnofigurerna i bakgrunden, utgör taflans bättre parti. Men mot Adams grofhuggna gestalt och nästan laxfärgade karnation samt den gråtande Eva, hvilken senare tyckes mera sväfvä i luften än ha stöd mot marken, kan man ej i den goda smakens namn afhålla sig från invändningar.

»GUSTAF II ADOLF VID LÜTZÉN.»

I »Gustaf II Adolf vid Lützen» märker man konstnärens afsikt att på en gång apoteosera det stora minnet och framhäfva det förgängliga i all mänsklig sträfvan; men den åsyftade verkan ernås knappast. Konungens bild är för konventionellt hållen, och hästens alltför tunga framkropp ger intryck af, att han hvilket ögonblick som helst kan förlora balansen och störta framstupa. Likaså har liemannen fått en form, som trots sin längd utesluter hvarje tanke på dödens majestät.

Mera lyckad är konstnären i flere af sina smärre dukar, af hvilka den blinde kantelespelaren — här

»KANTELESPELAREN.»

afbildad — vittnar om hans obestridda talang på porträttmåleriets område.

Här är hans färgskala mindre brutal, hans pensel säkrare och hans förmåga af sann karaktäristik djupare.

Som konstnären ännu är en ung man — han är född i Helsingfors 1870 — kan det anses som temligen visst, att han så småningom skall vinna större herravälde öfver sin teknik och bli jämnare i sin konstutöfning, ty det finnes tvifvelsutän ett stycke af en artist inom honom.

Vid 16 års ålder kom han till Köpenhamn, vid hvars konstakademi han studerade till 1892. För därefter till Paris, hvarest han målade på egen atelier. År 1895 erhöi han guldmedalj för en duk, benämnd »Rysslands pånyttfödelse». Under de senaste tre åren bosatt i Helsingfors, har han där

»NAPOLEON OCH MÄNSKLIGHETEN.»

städes anordnat tre »fria utställningar», å hvilka det unga konstnärliga Finland fått utställa sina alster utan undantag.

Bland de här utställda konstverken förefinnas äfven några små skulpturalster af den unge konstnärens maka, fru Divina Asp, samt ett par smärre, ej så litet bisarra allegoriska dukar af en annan finsk målare A. Barkoff, af hvilka en, benämnd »Napoleon och mänskligheten», vi ock återgifva.

Sigurd Wetterhoff Asp, som är systerson till den på sin tid mycket uppburne, för åtskilliga år sedan aflidne journalisten och skalden Karl Wetterhoff, har äfven dokumenterat sig som poet, i det han utgifvit en samling dikter »Pro patria», utmärkta af en viss flykt och fyllda af varm fosterlandskärlek.

UR DAGSKRÖNIKAN.

ETT HALFT SEKEL SOM FÖRSAMLINGSHERDE.

I Lungsunds församlings kyrka i Värmland firades en af de senaste söndagarna en högtidligare gudstjänst än vanligt, i det församlingens komminister A. Olsson då i jämt 50 år varit församlingens herde. Det vackra templet var dagen till ära prydt med blommor och grönt och fylldt till trängsel af högtidsklädda församlingsbor.

PASTOR A. OLSSON.

Gudstjänsten, ledd af kyrkoherde K. A. Fredén från Kroppa, omfattade körsång och orgelspel samt en hymn, utförd af folkskolebarn. Efter predikan besteg den åldrige komministern predikstolen och höll högtidsstalet, hvori han gaf en resumé öfver församlingens yttre och inre framsteg under det gångna halfsekel samt uttalade ett hjärtevarmt tack för det som varit.

Församlingens tacksamhet till den åldrige herden tolkades därefter af kyrkoherde Fredén. För öfrigt mottog jubilaren talrika sympatibevis från när och fjärran i form af bref och telegram, som ingingo under dagens lopp.

LUNGSUNDS KYRKA.

VÅRT LANDS ÄLDSTE NU LEFVANDE MAN.

I Iduns porträttserie af märkligare åldringar meddelas denna gång bilden af en gammal danne- man från det undangömda Härjedalen, f. bonden Sjul Svensson i Öfverhogdal, hvilken den 13 november ingått i sitt 102:a år. Han är Jämtlands läns och kanske vårt lands nu levande äldste man.

Född år 1799 i nyss nämnda socken, har han i likhet med fadern varit bonde. I yngre dagar idkade han därjämte handel, såsom många Norrlandsbönder i förra tider. Med ortens produkter: smör ost, fågel, skinn, boskap m. m. besökte han under en följd af år marknader i Gefle och på närmaste handelsplatser i Norge, och årligen för han vid jul- tiden till Stockholm, i synnerhet med lass af skogsfågel.

SJUL SVENSSON.

En frukt af dylika utfärder var icke blott klingande mynt i kassan, utan också erfarenhet och andlig vakenhet, egen- skaper, hvilka icke minst förr så fördelaktigt utmärkte Norrlandsbonden. Sjul Svensson har också hört till dem, som under dylika resor förvärfvade åtskilligt godt i den vägen, och i sin hemort har han därför åtnjutit en berättigad aktning och förtroende. Bland annat har han där varit sockenskrifvare.

Nu, då han öfverlevvat alla sina samtida på vida håll, är detta något, som fäster uppmärksamheten vid honom. En man, som lefvat in i sitt 3:e sekel och i 6 konungars tid, är icke någon alldaglig före-

teelse äfven i bygder, där en hög lefnadsålder eljes icke är någon sällsynthet.

Ännu är den gamle liflig till sinnes och berättar gärna om sina resor och annat ur sitt förflutna lif. Minnet och tankeredan äro ännu goda hos honom, hörseln och synen däremot betydligt försvagade. Ända från barndomen har han åtnjutit den bästa hälsa. Ej en enda dag under sin sekellånga lefnad har han varit sjuk och aldrig besökt en läkare eller förtärt ett ens medicin. Men så har han också i sitt lefnadsätt iakttagit sunda vanor. Före sitt 35 år hade han ej smakat starka drycker och sedan blott sällan, och tobak började han först vid 60 års ålder att bruka. Nu är dock pipan vorden honom ett kärt sällskap i ensamheten. En bidragande orsak till hans sällsynta lifskraft är väl ock det glada, förnöjsamma lynne, som fallit på hans lott och ännu sprider något af sol öfver det blida, skrynkliga anletet.

Ålderdomen har rätt till vördnad, och i all synnerhet då den ter sig som hos denne gamle — såsom en stilla fridfull kväll efter en nyttig, sällspordt lång arbetsdag.
E. M.

HARALD MOLANDER, den framstående skriftställaren och teaterintendenten, afled för några dagar sedan helt plötsligt härstädes i en ålder af 42 år.

Som Idun redan i sitt n:r 43 för i år ägnat Harald Molanders litterära och sceniska verksamhet en utförlig, af porträtt åtföljd skildring, hänvisa vi nu våra läsare dit.

NARVADAGEN. 200 års-minnet af slaget vid Narva firades i hufvudstaden på ett sätt, fullt värdigt den stora seger, som de svenska vapnen då vunno på Rysslands jord. Ej minst var det högtidligt på Skansen, och från de festligheter, som där afhöllos, meddela vi i dagens nummer en bild, framställande Carl XII:s byst, upprest mot en bakgrund af blå-gula fanor på Orsakullens krön. Rundt om paraderar en vakt af hjältekonungens tappra »bussar».

»**ALLMÄNHETENS PRIS**». Liksom i fjor har Stockholm äfven detta år haft sin Chrysanthemutställning, hvilken i hög grad åtnjutit allmänhetens uppmärksamhet. Som vi förra året i bild rätt utförligt sysselsatte oss med denna blomornas utställning, som alltid ter sig ungefär lika å fotografi eller teckning — hur mångskiftande i färg och fägring Floras vackra barn än äro — nöja vi oss i år med en afbildning af den stora blom-

sterrevyens populäraste nummer: Wrams-Gunnars-torps utställning, som belönades med första pris samt dessutom med »allmänhetens pris», tilldeladt den grupp, de besökande själfva genom omröstning förklarar såsom den vackraste och mest tilltalande.

»**MIKADONS**» KOMPOSITÖR, Arthur Sullivan, har nyss afidit i London.

Sullivan var kompositör till en mängd operetter, af hvilka ingen dock rönt en sådan framgång som »Mikadon». Den har spelats i så godt som alla jordens civiliserade länder och inbragt sin upphofsman en förmögenhet. Bland hans öfriga kompositioner må nämnas ett antal oratorier och operan »Ivanhoe».

Sullivans musik präglades af mycken melodirikedom, men därjämte af ett visst sockersött manér i den engelska publikens smak.

Han var född år 1842 och innehade åren 1865 — 76 befattning som kompositionsprofessor vid Londons musikaliska akademi.

A. SULLIVAN.

EN ETIKETTFRÅGA TILL IDUNS LÄSARINNOR.

JAG ÄR I EN SVÅR dilemma och har på allt upptänkligt sätt sökt att själf hjälpa mig därur, men förgäfvets. Fåfängt har jag i tankarna genomgått den gamla historien om vargen, fåret och kålhufvudet, den ger mig intet uppslag, ehuru man skulle kunna säga, att det predikament, hvari jag befinner mig, har ett visst tycke med mannens, som i sin lilla julle skulle till motsatta stranden öfverföra de tre ofvannämnda föremålen. Nej, det tarvas en Alexander för att lösa denna gordiska knut. Som emellertid hvarken min lilla hustru eller jag vare sig i fältherreskicklighet eller snille har den aflägnaste likhet med den store eröfraren, så vänder jag mig nu till Iduns älskvärda läsekrets med förfrågan, om någon tilläfventyrs ville och kunde åt mig lösa detta envisa problem.

HYLIN & CO'S

FABRIKSAKTIEBOLAG

KONGL. HOFLEVERANTÖR.

UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:

VIOL, HYACINTHE, HÉLIOTROPE, SYRÉN M. FL.

THEA-ROS-PARFYM M. FL.

prisbelönta vid 1897 års utställning med GULDMEALJ

Försäljes i våra butiker

8 Regeringsgatan — Vesterlånggatan 16
A. T. 6469. A. T. 2497.

samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

Och nu till casus delicti nämligen min tant, min ogifta tant måste jag tillägga. Min tant är förmögen, min tant är originell, min tant har sina egna åsikter om saker och ting. Hyad min hustru och mig beträffar så äro vi, om jag själf skall säga det, ett hyggligt ungt par. Vi äro bosatta i Skräköping, där jag är rådman och magistratssekreterare, och genom detta mitt ämbete tillhöra vi, om jag så må säga, the upper ten thousand i vårt samhälle. Min lilla hustru är förtjusande, och om än hennes börd ej kan sägas vara lysande — hon är dotter till en skraddare i provinsens residensstad — så har hon dock med heder genomgått sin fädernestads sjukklassiga läroverk för flickor och spelar nätt piano. Det är en riktig charme att höra henne exekvera såväl La Prière d'une Vierge af den alltjämt odödliga Badarzewska, som Kväsarvalsen med variation eller ackompanjera våra två mest framstående sångare — första biträdet i stadens förnämsta affär, Krikonqvist et Co, och en ung Collega scholæ, som äfven deklamerar öfverdådigt — när de efter en glad middag eller före maten på en supé dansant sjunga »Hulda skymning» eller någon annan treflig bit. Både min lilla hustru och jag äro comme il faut, comme il faut ända ut i fingerspetsarna. Det skulle aldrig falla oss in att i något afseende skilja oss från mängden eller uppräda på annat sätt än borgmästarens, konsulns eller postmästarens — stadens tre ledande familjer. — Om någon af dem inleder Skräköpingssäsosonen med en finare middag, gifva äfven vi i sinom tid en sådan, där vi med de andra täfla att bespisa våra vänner med så mycken och så dyr mat vi kunna åstadkomma och om

Köp Schweizer-Siden!

Begär mönster af våra nyheter i svart, hvitt och färgadt från 90 öre till 13 kronor pr meter.

Specialitet: Sidentyger för sällskaps-, brud-, bal- och promenadtoaletter och för blusar, foder etc.

Vi sälja i Sverige direkt till privatpersoner och sända de utvalda sidentygerna tullfritt och franko till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).

Siden-Export.

Senaste nyheter
af
Kapp- och Promenaddräktstyger
för säsongen finnas i lager hos
Ernst Heurlin,
NORRBRÖ, STOCKHOLM.

Loettas
acao &
hokolad

hälsosammaste och
mest närande
morgon- & frukostdryck

Enda svenska fabrik, som prisbelönt på världsutställningar
Silfvermedalj Paris 1900.

ASPINALLS

EMALJFÄRG.

som särskildt lämpar sig för målning af alla slags husgerådssaker äfvensom för velocipeder, finnes hos de flesta färghandlare samt i parti och minut hos

ADOLPH LEMONS
AKTIEBOLAG.

Mästersamuelsgatan 49, f. d. 45.

Obs.! Att Aspinalls namn är utsatt å hvarje burk.

Ledolin mot hudsjukdomar rek. af läkare.
Ledolin tvål, neutral, af hudspecialist erkänd den bästa.
Ledolin bröstkarameller mot hosta och heshet.
Ledolin salva mot ömkyla och vid behandl. af ekzem.
Tekn. Fabr. Ledolin, Stockholm.

Sv. Panoptikon

Stockholm

Största sevärdhet.

Lektyr.

Ett antal äldre årgångar realiseras till be tydligt nedsatta priser och erbjuda för dem, som förut ej äga desamma, en billig, om växlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till Expeditionen af Idun, Stockholm, erhålles inom Sverige portofritt.

Idun 1893 (n:r 1 felas)	2: 25
Idun 1894 (komplett)	2: 25
Idun 1895 (julnumret oberäknadt)	2: 50
Idun 1896 (d:o d:o)	2: 50
Idun 1897 (d:o d:o)	3: —
Idun 1898 (med juln.)	3: 50
Idun 1899 (n:r 92 och julnumret slut)	3: 50
Iduns julnummer 1894	0: 20
Iduns julnummer 1898	0: 50
Barngarderoben 1899 (12 n:r)	1: —
Kamraten 1894 (n:r 19 felas)	1: 25
Kamraten 1895 (n:r 7 felas)	1: 50
Kamraten 1897 (n:r 18 felas)	1: 50
Kamraten 1898	2: —
Kamraten 1899	2: —

Vid rekvisitionen, som skall åtföljas af li kvid, torde noga uppgifvas, hvilken af ofvan nämnda årgångar som önskas.
Exp. af Idun.

möjligt nedskölja de många rättarna med lika många vinsorter. Jag likom borgmastaren och konsulin håller alltid två tal: ett mera högstämmt och ett humoristiskt. I det förtnamnda tar jag borgmastaren, som är viktig och pompös, till förebild, i det snare söker jag så mycket som möjligt imitera konsulin, som till monster tagit Blanche — han har en gång i en aflägsen framtid hört denne hålla festtalet vid en middag — och som förofrigt själf är humoristiskt och jovialiskt anagd. Vid placeringen af våra gäster följa vi noga våra stora förebilder, och jag behöfver knappt säga, att rang, rike-dom och värdigheter lika noga iakttagas på våra Skräkopingskalas som någonsin vid festerna i Versailles under Le Grand Monarques regime.

Nå a, allt detta har jag endast i förbigående velat påpeka för att så att säga visa min ställning i samhället och mitt lojala och konservativt-patriotiska åskådnings-ätt. Och nu — efter dessa förutskickade anmärningar — än en gång till casus deliti. Jag har, som jag redan nämnt, en förmögen, ogift och något originell tant, som med sin sällskapsdam — en kaptensänka — och sin gamla piga nyss flyttat till en liten villa strax utanför stan. Nämda tant har alltid varit ganska välvilligt stämd mot undertecknad och är skriven som fadder åt min och min älskade hustrus förstfödde, vår stolthet och vårt hopp, till Rolf Krake. Besynnerligt nog föll ej detta högnordiska namn min tant på läppen; hon kallar det fornnordiskt vanvet och nämner aldrig vår älskling med något annat namn än »Kraken». Vi hafva emellertid på det enträgnaste oblikerat henne att besöka oss, och hon har lofvat att en dag äta middag med oss med det villkor, att middags-älskapet ej öfverstiger musernas antal. Vi blefvo emellertid åtta, ty både min hustru och jag halla styft på jämna par. Saledes blifva gästerna min tant och hennes sällskapsdam, min bror med sin unga hustru samt stadskomministern — ungarl — och konsulin, som f. n. är gräänkling. Men se, nu kommer klämman, huru skola damerna placeras, och hvem skall bjudas först? Det är häri svårigheten ligger. Naturligtvis borde jag väl föra min tant till bordet, hon är ju dels hedersvärd och dels en äldre dam mellan sextio och sjuttio år, men — hon är ju ogift, och de båda andra damerna äro fruar. Om min tant endast varit gift så kort tid och med hvilken skojare eller forfalskare som helst, om hon åtminstone vore en fränskild hustru, då vore ju saken klar, men nu —! Hennes sällskapsdam, kaptensänkan, är en fru mellan fyrtio och femtio år och min lilla sväger-ska är tjugusju. Kaptenskan är ju emellertid anställd i min tants tjänst, och då kan man väl ej rimligt-

vis låta henne gå före sin matmor — jag har mer än en gång under dessa dagars grubbel och dessa natters sömnlöshet tackat Gud, som ej lät salig kaptenen få majors-afsked — och min bror telegrafistens lilla hu-tru kan ju ej gå före den äldre frun. Hvad skola vi göra? Råd oss! Hjälp oss! Betänk, att det kan gälla vår lilla Rolf Krakes framtida väl eller vel!

Jag har redan förutskickat den anmärkningen, att jag ej är någon Alexander, och ber därför att få teckna mig såsom alla ädla och hulda rådgifvarinnors

Ödmjuka tjänare
DIOGENES.

P. S. Jag ville endast säga, att jag genomläst min mans opus, som jag i allo gillar och finner ganska godt. Ack, mitt herrskap, näst det att höra honom hålla tal finnes ingenting så intressant som att läsa, hvad han skrivit

Försäkrar
EULALIA GRÖNSTRÖM
född SVENSSON.

UPPROP.

KRONPRINSESSAN LOVISAS VÅRDANSTALT för sjuka barn, som snart ett halft sekel här i huvudstaden verkat i den lidande barnavärldens tjänst, har under förlidet år fått taga i besittning de nya, tidsenliga sjukhusbyggnader, som uppförts å en af Stockholms stadsfullmäktige för ändamålet upplåten tomt invid Kronobergsparken. För utförande af detta omfattande byggnadsföretag, hvarmed afsetts att för sjukvården vinna ökad utrymme och att åt de sjuka kunna bereda den bästa möjliga vård, hafva emellertid anstaltens tillgångar blifvit strängt anlitade. De årliga omkostnaderna för sjukvården komma äfven med det större antalet patienter och de allmänt stegrade priserna att betydligt ökas. En följd häraf är, att i trots af det välvilliga understöd, som såväl från Stockholms stad som från enskilda kommit anstalten till del, den samma är i stort behof af hjälp.

Med kändedom härom och med tanke på det behjärtansvärda syftet för vårdanstaltens verksam-

het hafva undertecknade känt sig manade att söka i någon mån underlätta de svårigheter, som sålunda förefinnas för anstalten.

För detta ändamål kommer under instundande januari månad att anordnas en försäljning, till hvilken vi nu utbedja oss hjälp och bistånd af alla dem, som ömma för de små och deras lidanden.

Vid invigningen den 1 december 1899 af vårdanstaltens nya hem uttalade H. M:t Konungen med afseende å de stora omkostnader detta hem förorsakat, den förhoppning, att människokärleken icke för framtiden mer än tillförene skulle svika. Det är i förvissning om, att denna förhoppning ej skall gäckas, som vi till allmänheten rikta vår bön om bidrag och gåfvor för den tillernade försäljningen. Stockholm i nov. 1900.

VICTORIA.

MARIE LOUISE BERG,
f. Santesson.
Handverkaregatan 2.	AURORE VON ESSEN,
f. Brahe.
Strandvägen 21.
LOUISE FALKENBERG,
f. Ekman.
Blasieh. torg 11.	IDA GADD,
f. Benedicks.
Stureg. 2.
SOFIE HÖGLUND,
f. Reuterskiöld.
Strandvägen 43.	THERESE KJELLBERG,
f. Edgren.
N. Blasieh. hamn. 13.
ROSA v. KRUSENSTJERNA,
f. Vult von Stejern.
Kammakareg. 4	TÉRÉSE D'OTRANTE,
f. von Stedingk.
Strandvägen 9.
MATHILDA VON OTTER,
f. Dahlström.
Torstensong. 3	HENRIKA RAMSTEDT,
f. Torén.
Grefmagnig. 6.
ANTONIE RETTIG,
f. von Eckermann.
S. Blasieh. hamn 4 B.	LIZINKA SÖRENSEN,
f. af Ugglas.
Blasieh. torg 11.
EBBA TAMM,
f. Tersmeden.
Öfverståth. huset.	ELISABET WERN,
f. Gibson.
Birger Jarlsg. 16.

Silfver
svenskt kontrolleradt,
för bosättning, hedersgalvor och lysningspresenter.
Största urval, billigast hos
K. ANDERSON,
Hofjuvelerare,
i Jakobstorg 1.
STOCKHOLM

Ägghvit-Separator
Treflig nyhet för hushållet
Kr. 1.—.
JOSEPH LEJA,
Stockholm.

Osockrad
Blåbärs-Saft
af 1900 års utmärkta skörd. Garanterad oblandad. Denna saft ordineras af framstående läkare sasom osvikligt läkemedel mot magkatarr och andra magsjukdomar. Pris pr helbutelj incl. glas 85 öre. Försäljes hovälsorterade specialhandlare och i bolagets försäljnings-kal.
36 Hamngatan 36.
Svenska Vinfabriks-Aktiebolaget.

Bal-siden-robe kr. 9: 60
ill högre pris — 14 meter! — porto- och tullfritt tillsändt! Prover omgående, likaså af svart, hvitt och kulört Henneberg Siden från 65 öre till kr. 16: 60 pr meter.
G. Henneberg, Siden-fabrikant (k. o. k. hofl.) Zürich.

Silfvermedalj
Stockholm 1897.

Stockholm 1897.

Aktie-Bolaget Svenska Korsettfabriken, Jansson & C:o.
BUTIKER:
Hamngatan 11. Drottninggatan 31. Vesterlånggatan 33.

Juvel- o. Guldarbeten
såväl enklare som dyrbarare hos
Juvelerare **K. G. MARKSTRÖM,**
Hamngatan 5, Stockholm.

Monteringar
af Lederplastik & Glödrättnings- samt träsnideriarbeten fort, väl och billigast hos
OTTO GILLBERG
ETUI- & PORTFÖLJFABRIK,
Kungl Hofleverantör.
36 Hamngatan, Stockholm.

Nyheter!
Italian Biscuits
Polo Wafers
Chalet
Dainty
från
Göteborgs Kexfabrik.

Bordeaux, Bourgoëne
OCH
Rhenska Viner
direkt från vindlare
DÉPÔT HOS
Lacave & Co, STOCKHOLM.

Mustads Taffel-Grädd
är bästa bordssmör.
Nederlag i Stockh. och Gefle hos
Edvard Terserus.

Kaffe & The!
Specialité ångrostadt kaffe såsom java, plantage och mocablandningar till särdeles låga priser.
Såsom något särskildt godt och billigt bedja vi få framhålla vår plantageblandning till 1,60 och vår javablandning n:r 1 till 2 kr. pr kg. Dessutom extrablandningar till 2,50, 2,80 och 3 kr. pr kg.
Utsökta chinesiska teer till 4, 5 å 6 kr pr kg.
Order till landsorten exp. med största omsorg mot insänd l kvid eller efterkräf.
J. F. Bross & Son.
Etablerad 1845.
Norrländsgatan 6, Stockholm.

Turkiska Divaner
klädda, från 45 till 92 kr.
Chäslonger från 20 kr.
Resärmadrasser fr. 15 kr.
Alla slags sängkläder och stoppade möbler från de enklaste till de finaste.
Fraktfritt öfver hela landet från
G. A. Danielssons Verkstäder,
Liljeholmen.
Rikstel. 44 39. Allm. Tel. Liljeholmen 49.
Begär illustrerad priskurant!

Nysydd Paraplyer
från kr. 1: 50 pr st.
Gummigaloseher
af ryskt och svenskt fabrikat till fabrikspriser.
Rosenbergs Paraplymagasin.

Prenumerera
på
Iduns Modetidning!

För bouppsättningen!
— Virserums ekmöbler —
Oscar Edv. Ekelunds Snickerifabriks Aktiebolag i Virserum försälja från nederlag i Stockholm sina tillverkningar af alla slags Ekmöbler, såsom:
Salsmöbler, Herrumsmöbler, Kontormöbler, Fantasmöbler m. m. Beställningar efter ritning och skizz utföras. Egen arkitekt i Stockholm. Priskuranter och fotografier sändas på begäran.
Uställnings- och försäljningslokal:
22 Birger Jarlsgatan 22.
Rikstelefon 5720. Allm. telefon 155 00.

K. M. LUNDBERG

Stureplan ❖ Stockholm

Firman grundad 1843

Allmänna telefon: **K. M. LUNDBERG** — Rikstelefon: **1224**

Telegrafadress: **GARNBERG**

Nyttiga Julpresenter:

Dukar och Servetter	Skjortor	Klädningsstyger af siden, ylle och bomull
Teduksgarnityrer	Kragar	Schalar, Plaids
Te- och Fruktservetter	Manschetter	Resfiltar
Bordlöpare	Chemisetter	Salongsmattor
Paradhanddukar	Halsdukar, herr- & dam-	Salsmattor
Brick- och Buffetdukar	Handskar, herr- & dam-	Divansmattor
Handdukar	Hängslen	Sängmattor
Badartiklar	Morgonstöflar, herr- & dam-	Gångmattor
Lakan och Örngätt	Tofflor, herr- & dam-	Cocosmattor
Näsdukar	Trikåunderkläder, herr-, dam- & barn-	Linoleummattor
Damunderkläder	Paraplyer	Hvita Gardiner
Förkläden	Käppar	Kulörta Gardiner
Bluslif	Regnrockar	Portierer
Underkjolar	Resulstrar	Borddukar
Morgonrockar	Natt- och Morgonrockar	Flaggor
Capes	Herr-Hattar, höga & låga	Järnsängar
Regnkappor	Sämskskinnsvästar	Sängkläder
Matinéer	Sidenamier	Barnvagnar
Corsetter	Promenad- & Sportdamasker	Täcken
Reformlif	Solfjädrar	Filtar
Dam-Filthattar	Teater-Reskikare	Sängöfverkast
Barnkläder	Lawntennisartiklar	Afdelningskärmar
Flickkläder	Reseffekter, alla slag	Soffkuddar
Goskläder	Parfymers, alla slag	Reskuddar
Nationaldräkter	Toalettartiklar	Dondorfs Spelkort
Skidkläder	Manicureartiklar	Virapullor
Mössor och Kråkor	Borstar, alla slag	

Största och mest välsorterade lager af **finare Galanteri- och Lädervaror.**

Ny priskurant med c:a 1200 illustrationer franko på begäran.

K. M. LUNDBERG,
STUREPLAN.